

Àmbit d'execució penal

Ajut a la investigació 2017

Els Grups Urbans Violents i els delictes d'odi

**L'ús de la simbologia violenta com a
determinant al comportament criminal. Eines
per als professionals per a detectar el discurs i
els símbols d'odi dels Grups Urbans Violents**

RECERCA

Autor

Joan Ramon Caballero Casas

Any 2018

Els Grups Urbans Violents i els delictes d'odi.

L'ús de la simbologia violenta com a determinant al comportament criminal. Eines per als professionals per a detectar el discurs i els símbols d'odi dels Grups Urbans Violents.

Autor: Joan Ramon Caballero Casas.

Barcelona, novembre de 2017

El Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obra derivada.

ÍNDIX DE CONTINGUTS

1. Presentació del treball.....	4
1.1. Introducció i resum del propòsit principal	4
1.2. Objectiu de l'estudi.....	5
1.3. Metodologia utilitzada.....	5
2. Situació dels GUV a Espanya	8
2.1. Utilització correcta de conceptes.....	8
2.2. Definicions juridicopolicials.....	11
3. El panorama dels delictes d'odi a Espanya.....	14
3.1. Infraccions habituals.....	14
3.2. Tendències polítiques dels membres dels GUV i la seva relació amb els delictes d'odi.....	17
4. Els grups urbans violents a Espanya	22
4.1. Distribució territorial dels GUV a Espanya	22
4.2. Característiques generals dels GUV	23
4.3. Grups de vessant ideològic	25
4.4. Grups que imiten estructures del crim organitzat:	30
4.5. Perfil dels membres dels GUV	36
5. Formes de captació i manipulació als GUV.....	39
5.1. Tècniques habituals de manipulació als GUV	40
5.2. Captació als GUV	41
5.3. Ensinstrament passiu o autoaprenentatge	47
6. Identificació d'ítems	53
6.1. L'ús de les cançons com a proselitisme	55
6.2. L'ús de la simbologia.....	68
6.3. La influència de la literatura i el llenguatge	70
6.4. L'ús dels tatuatges als GUV	74
6.5. L'ús dels colors i la seva relació amb els GUV.....	76
7. Proposta d'indicadors de polarització.....	79
7.1. Anàlisi dels indicadors de polarització.....	79
8. Conclusions i recomanacions	86

1. Presentació del treball

1.1. Introducció i resum del propòsit principal

Aquest treball intenta ser una eina pràctica per a policies, treballadors socials, psicòlegs, criminòlegs, pedagogs, funcionaris de presons, treballadors de centres de menors o de l'àmbit de Justícia en general. Un dels grans hàndicaps, és que la majoria dels anomenats no coneixen la història dels que anomenem Grups Urbans Violents (d'aquí en endavant GUV), o no arribem a tenir nocions concretes de les peculiaritats i intimitats dels seus estils de vida.

Un altre dels problemes que tenim en general és que encara que disposem d'informació de la situació d'una persona o un grup que pertanyen a alguna de les modalitats dels GUV, no sabem què hem de mirar exactament i si el que observem és important per a realitzar una avaluació més completa de cadascú en la seva matèria. Si ens informen per exemple d'un noi que ha comès un delictes de lesions amb l'agreujant de discriminació, a l'hora de fer-li una avaluació o seguiment, potser ens confon una mica l'estètica o algun complement que porta a la roba, sense saber del cert si és tal com ell ens relata que no pertany a cap organització, o si pensa i actua com un membre d'un GUV, o està intentant amagar la seva condició de membre actiu. Passa de la mateixa manera amb una persona que ens diuen que està relacionada amb una banda d'origen llatí i que li veiem portar un penjoll, sempre tindrem el dubte si és un collar de membre o un simple rosari religiós que porta, o una combinació d'ambdues.

Hi ha una mancança de formació en aquesta àrea. Els professionals no estem entrenats per a detectar elements identificadors relacionats amb els GUV i els actes que deriven moltes vegades en delictes d'odi. Els membres dels GUV, a banda de portar o no una estètica concreta, utilitzen una simbologia molt complexa que els hi permet identificar-se entre ells com amics o enemics.

L'exhibició i ús de la simbologia, els hi dóna la sensació de gaudir amb cert marge d'impunitat entre la resta de la societat. Ho veiem per exemple amb el seu comportament davant les institucions que representen els poders públics.

Es donen situacions, com quan arriben a un judici, alguns dels acusats i amics es presenten davant la Sala exposant una estètica molt marcada, o exhibeixen símbols i sigles que fan esment del discurs d'odi, però passant desapercebut per a jutges, fiscals i policies. D'algunes entrevistes que he realitzat a membres i exmembres de GUV, molts declaren que és com un desafiament davant el Sistema. I un cop són a dins de presó, molts es declaren presoners polítics d'una autoritat que no reconeixen, amb la qual cosa, les eines rehabilitadores tenen una baixa eficàcia.

1.2. Objectiu de l'estudi

Els professionals estem preparats per identificar la simbologia violenta i el discurs d'odi? L'objectiu d'aquest estudi és poder detectar la simbologia violenta i el discurs d'odi. L'estètica és un símbol en si mateix, però per a poder concretar com es defineix políticament, o a quin grup de motoristes o de banda llatina representa, cal aprendre quines són les maneres d'exhibició i ús de tots els aspectes recopilats en aquest manual. Els indicadors proposats donen a l'observador pautes per aproximar-nos al pensament, comportament i estil de vida habitual d'un membre dels GUV més importants. El sumatori d'indicators ens permetrà afirmar el grau de polarització aproximat d'aquella persona, i si es troba en una fase d'adoctrinament passiu i el rol que ocupa dins aquests grups hermètics com són els GUV. O si tot el que observem és degut al fet que arrossega un passat que vol oblidar perquè té la intenció de voler canviar.

1.3. Metodologia utilitzada

A partir de diferents elements podrem identificar un subjecte, i saber a quin GUV pertany. De vegades no és fàcil esbrinar a quin GUV pertany una persona.

Per a poder indicar als professionals què han d'observar i valorar en un jove amb estètica (o no) de tribu urbana, s'ha realitzat un intens treball d'anàlisi qualitatiu consistent en:

- a) S'han realitzat 22 entrevistes personals a membres i exmembres dels GUV, a professionals d'ONG, membres de les forces i cossos de

seguretat, de la Fiscalia de l'Estat, treballadors de centres de menors i centres penitenciaris. S'han consultat i analitzat 33 entrevistes extretes de fanzins i xarxes socials que utilitzen els diferents GUV.

- b) S'han analitzat per aquest treball 205 sentències judicials, on podem observar patrons habituals de comportament relacionats amb l'ús de l'estètica i discurs d'odi en funció del prejudici del condemnat. Normalment són delictes amb un rerefons d'odi al diferent, i també s'observa com i perquè ha escollit a la víctima.
- c) Aquest manual sintetitza milers de pàgines de documents i treballs d'autors que han estudiat la matèria dels diferents GUV. Recopila experiències, forma de vida i narrativa de hooligans, skinheads, membres de bandes llatines o motards 1%. També s'ha extret molta informació a través d'articles de premsa nacional i local.
- d) L'autor va realitzar una enquesta a través de les xarxes socials de Facebook i Twitter, dirigida a perfils de totes les edats i amb nacionalitat espanyola. El temps de contesta va ser de 4 mesos, que van des del desembre de 2016 fins a finals de març de 2017. La finalitat era sondejar les tendències sociopolítiques que tenen aquells que són membres o exmembres dels GUV. En aquest termini van contestar un total de 2.007 persones.
- e) Una anàlisi paral·lela que realitza aquest autor amb la Universitat de Lleida, ha permès incloure en aquest manual, les conclusions extretes d'un projecte d'investigació relacionat amb la música polititzada violenta, que escolten els afins a l'extremisme tant nacionalsocialista com de la ultraesquerra. Per això ha calgut recopilar les lletres de 1.000 cançons d'un centenar de grups musicals espanyols, on la majoria estan posicionats políticament i les seves lletres denoten aquest compromís. Els resultats ens informen, tal com veurem, que són eines de difusió ideològica per a complementar un procés de radicalització.

- f) Els annexos (en un altre document) ajudaran al lector a profunditzar, entendre i identificar tots els aspectes que participen en l'apropament i radicalització d'una persona amb els GUV.
- Annex 1: Classes de delictes d'odi i els GUV.
 - Annex 2. Moviments ideològics als GUV.
 - Annex 3. El moviment hooligan i ultra.
 - Annex 4. Les bandes llatines.
 - Annex 5: El moviment OMCG 1%.
 - Annex 6: La música i la radicalització.
 - Annex 7. Catàleg de símbols violents i símbols d'odi.
 - Annex 8: Marques de roba dels GUV.
 - Annex 9: Llistat d'acrònims dels GUV.
 - Annex 10: Anàlisi de sentències.
- Els annexos 1 i 2 tracten exclusivament dels GUV ideològics a Espanya i la seva relació amb moviments internacionals.
 - Els annexos 3, 4 i 5 parlen en profunditat dels diversos GUV que trobem a Espanya. L'annex 6 profunditza en la música violenta i el proselitisme que genera.
 - Els annexos 7, 8 i 9 tracten de la simbologia específica dels GUV, marques de roba i acrònims i expressions habituals de tots els GUV.
 - L'annex 10 recopila una part de l'anàlisi criminològic de les 205 sentències per tal d'avaluar la intrínseca relació dels GUV amb els delictes d'odi, i s'intenta identificar els indicadors de polarització habituals de cada moviment.

2. Situació dels GUV a Espanya

Els Grups Urbans Violents existeixen i també existeix el tipus penal per a sancionar la pertinença a aquests. Es requereix llavors que hi hagi una adequació jurídica al respecte. En el cas que no es procedeixi en aquest sentit i continuem en l'actual indolència, es contribuirà al desenvolupament i extensió d'aquest greu problema a tot el país (Ibarra, 2005).

2.1. Utilització correcta de conceptes

Hem de matisar prèviament un grup de conceptes diferents per poder determinar les diferències entre gent que vesteix i viu com a membre d'un grup de subcultura tipus tribu urbana, amb una persona considerada part o de l'esfera dels Grups Urbans Violents. Per a fer aquest estudi proposo utilitzar els següents termes per a poder matisar els diferents moviments sociològics.

2.1.1. El terme Subcultura

És un grup social més petit de la cultura imperant, conté un llenguatge, comportament, gènere musical, símbols, conceptes i base cultural propis que el fan ser diferent de la resta. També podem trobar la definició tribu urbana o grup urbà segons l'autor o l'entitat que parla d'ells.

2.1.2. Definició de tribu

El diccionari català¹ defineix la paraula tribu de la següent manera: *Grup social que aplega nombroses famílies o clans, units per vincles lingüístics, racials i culturals, generalment amb un ordenament jurídic propi i sota l'obediència d'un cap.* La definició de la RAE és la següent: *Grup social primitiu d'un mateix origen, real o suposat, on els seus membres solen tenir en comú usos i costums.*

¹ <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0137291>

2.1.3. Definició de Grup Urbà

Els anomenats grups urbans són aquelles unions de persones que tenen diverses creences en funció de la música, la forma de vestir i totes aquelles característiques pròpies de les tribus urbanes. Poden ser grups mimètics que imiten un estil de tribu però sense tenir cap vincle amb xarxes socioculturals que integren a les tribus urbanes. Alguns autors afirmen que les tribus urbanes són espais necessaris i vitals per al desenvolupament dels individus.

Es pot donar el cas que s'integri un grup de persones d'una localitat a la xarxa comunitària de la Tribu, creant una delegació d'aquesta en el territori que resideixen, formant part del conjunt de seus repartides per tot el territori. Com a exemple, un grup de hooligans locals d'un equip d'una divisió regional que es creen com a secció d'un grup hooligan en l'àmbit nacional d'un equip de futbol de primera divisió.

2.1.4. Tribu urbana

És un concepte molt contradictori, perquè hi ha gent a favor de fer-lo anar per referir-se a col·lectius violents i d'altres que no. Una definició que trobem sovint de tribu urbana seria que *és un moviment sociocultural juvenil, urbà, en el que els seus membres tenen en comú afinitats sociopolítiques, d'oci, musicals, indumentària, i idèntica simbologia*².

Normalment hi ha sectors de persones (físiques o jurídiques) de cada Tribu Urbana, que a causa del seu carisma, rellevància o altres qualitats, són un referent d'aquella Tribu i transmet els ideals o referents a tots els seus components. Les accions que promouen solen tenir una resposta positiva per la majoria d'aquelles persones que s'identifiquen a aquella Tribu concreta.

² Juan Vicente De Luis. Grafitis y bandas latinas. Editorial MAD. 2010

2.1.5. Grup Urbà Violent

Els Grups Urbans Violents (GUV) acullen a persones o col·lectius de persones que tenen les mateixes afinitats i estètica de la tribu urbana a la qual pertanyen però s'ha d'afegir un component de discurs agressiu i accions delictives que els hi diferencia del grup genèric. Podem trobar un jove amb estètica punk i ràpidament la gent l'etiquetem com algú que de ben segur té problemes de tipus policial o judicial, més ben lluny de la realitat, només és una forma d'expressió d'un membre d'una tribu urbana. Però si aquesta persona porta simbologia d'un equip de futbol hooligan i simbologia política específica, segurament si ha tingut algun tipus d'interacció amb les forces de seguretat perquè inevitablement, ha pogut enfrontar-se en algun moment amb algun jove o col·lectiu antagònic. O potser només ho ha fet a través de les xarxes socials, però amb una transcendència que arriba a línia vermella que sobrepassa la llibertat d'expressió.

2.1.6. Definició de les Latin Gangs i els OMCG

Els grups organitzats provinents del continent americà son anomenats *Gangs* o *Pandillas*. Per a poder definir i entendre correctament el que volem parlar en aquest capítol, respectarem aquestes paraules per a poder diferenciar-los del concepte més genèric de Bandes, on aquestes poden tenir moltes procedències geogràfiques i aspectes organitzatius diversos. És per aquest motiu que al parlar de les Latin Gangs o Pandillas, utilitzarem l'acrònim POL (Pandillas de Origen Latino) per referir-nos a les Bandes Llatines.

Els OMCG 1% és l'acrònim anglès de les Outlaw Motor Cycle Gangs (Bandes de Motoristes fora de la Llei), i l'1% especifica la seva idea de sentir-se orgullosos de ser marginats per la societat, identificant-se com el percentatge residual de gent que no vol viure conforme les normes socials.

2.2. Definicions juridicopolicials

2.2.1. Definició de *fets coneguts*

Per *fets coneguts* s'entenen el conjunt d'infraccions penals i administratives, que han estat conegudes per les diferents Forces i Cossos de Seguretat, bé per mitjà de denúncia interposada o per actuació policial realitzada *mutu propi* (labor preventiva o de recerca).

2.2.2. Definició de *delicte esclarit*

- a) Detenció de l'autor *in fraganti*.
- b) Identificació plena de l'autor, o algun dels autors, sense necessitat que estigui detingut, encara que es trobi en situació de llibertat provisional, fugit o mort.
- c) Quan existeixi una confessió verificada, proves sòlides o quan hi hagi una combinació de tots dos elements.
- d) Quan la recerca reveli que, en realitat, no va haver-hi infracció.

2.2.3. Definició d'*imputació*

Es realitza una imputació d'una persona física o jurídica, a causa de l'atribució de participació en un fet penal, sense adoptar mesures restrictives de llibertat per a aquesta persona imputada. La detenció va més enllà realitzant tot el procés que porta a la lectura de drets de la persona física, privant-li de llibertat i posant-ho a disposició judicial, per l'atribució de la comissió d'una infracció penal.

2.2.4. Definició de *victimització*

El concepte de victimització ve referit al nombre de fets denunciats per persones en els quals manifesten ser víctimes o perjudicats per alguna infracció penal. Es diferencia del concepte de víctima, ja que aquest es refereix a persones individuals.

2.2.5. La definició de *delicte d'odi*

Des de sempre, els col·lectius que hem etiquetat com a vulnerables han patit el menyspreu i delictes directament relacionats amb la seva condició, que la majoria de les vegades ha estat provocat pel fet de ser diferents. Moltes agressions físiques i conductes discriminatòries motivades per aquesta condició han passat desapercebudes i s'han inclòs en el gruix de delictes normals perquè no tenen una tipologia pròpia. Gràcies a la intervenció d'organismes internacionals, d'associacions i de membres del poder judicial principalment, aquestes conductes no han passat desapercebudes i ara tenen cabuda a l'esfera pública, i són tractats com un veritable problema amb un rerefons delictiu més complex del que creiem.

Els anomenats *hate crimes* són tractats a altres països del nostre entorn des de fa molt de temps abans. Però si hem de parlar de quan comença a parlar-se de discriminació, ens hem de remuntar al 4 de gener de 1969 que vincula a tots els Estats a fer complir la *Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les formes de discriminació racial*, referida a la *Resolució 2106 A (XX)*³, de 21 de desembre de 1965. Això ve donat a la condemna unànime de l'*Apartheid* a Sud-àfrica, on trobàvem un racisme socialitzat i polititzat a totes les àrees del dia a dia d'un ciutadà sud-africà.

Amb el pas dels anys i més en el pla regional més proper a Espanya, trobem que l'any 2003 sorgeix del Consell de Maastricht una definició més concreta que defineix els *hate crimes* impulsada per l'*Organització per a la Seguretat i Cooperació a Europa* (OSCE)⁴.

³ Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes las Formes de Discriminació Racial. <http://www.ohchr.org/SP/ProfessionalInterest/Pages/CERD.aspx>

⁴ Reunió del Consell Ministerial. 1 y 2 de desembre de 2003. Estratègia de l'OSCE davant les amenaces contra l'estabilitat i la seguretat al segle XXI. <http://www.osce.org/es/mc/40537?download=true>

Segons la definició de treball establerta per l'OSCE, el delictes o crim d'odi es pot definir com:

(A) totes les infraccions penals, incloses contra les persones i la propietat, quan la víctima, el lloc o l'objecte de la infracció són seleccionats per la seva connexió, relació, afiliació, suport o membres reals o presumptes a un grup com es defineix a la part B.

(B) un grup que pot basar-se en la raça, origen nacional o ètnic, la llengua, el color, la religió, l'edat, la discapacitat física o mental, l'orientació sexual o similar, un altre factor siguin reals siguin presumptes.

Es també l'OSCE l'any 2009 que edita una guia⁵ on defineix quins haurien de ser els anomenats Indicadors de Polarització. I el *Conveni Europeu dels Drets Humans*⁶ assumeix aquests indicadors per acreditar l'existència de delictes d'odi.

La terminologia anomenada delictes d'odi apareix a la nostra legislació per a definir una categoria de conductes que presenten com a factor significatiu i comú la presència d'un element motivador, l'odi i la discriminació. A més a més, són accions que es poden cometre contra les persones o la propietat, tant en el pla físic com a través de les xarxes socials. Per exemple esmenar l'*Agència de Drets Fonamentals de la Unió Europea (FRA)*⁷ que té l'objectiu de proporcionar als Estats membres i a les institucions de la UE ajuda i assessorament independent, sobre la base d'estudis, en matèria de drets fonamentals. La *FRA* és un òrgan independent de la *UE*, finançat amb el pressupost de la Unió.

⁵OSCE/ODIHR (2009). Hate Crime Laws. A Practical Guide.
<http://www.osce.org/odihr/36426?download=true>

⁶Convenio Europeo de Derechos Humanos.
http://www.echr.coe.int/documents/convention_spa.pdf

⁷<http://fra.europa.eu/>

3. El panorama dels delictes d'odi a Espanya

Segons el Ministeri d'Interior, un de cada quatre delictes d'odi a Espanya és per ideologia, encara que l'enquesta Eurobaròmetre del 2015⁸, ens situa al bell mig de la resta dels països d'Europa.

3.1. Infraccions habituals

Les infraccions penals habituals són les següents: el racisme o xenofòbia, l'antisemitisme, contra l'orientació o identitat sexual, contra la ideologia, aporofòbia, contra les creences o pràctiques religioses, o la discriminació per sexe o gènere.

Les accions constitutives de delicte més freqüents tendeixen a ser (pel nombre de casos de menor major): Lesions, amenaces, insults, actes racistes, intolerància en l'esport, danys, abús sexual, humiliació lleu, tractament degradant i altres contra la Constitució. La majoria d'aquestes conductes són comeses en espais públics.

Si observem el desenvolupament d'estadística del Ministeri d'Interior⁹:

- a) L'any 2013. El total de crims d'odi informats a Espanya van ser 1.172. D'aquests, 188 crims van ser comesos a Catalunya.
- b) L'any 2014. 1.285 crims d'odi. Del total, 214 comesos a Catalunya.
- c) L'any 2015. 1.328 crims d'odi. Del total, 277 delictes comesos a Catalunya (sent la regió autònoma que es cometen més d'aquests delictes), sent Barcelona i Tarragona les províncies que més concentren.

⁸ <http://www.europarl.europa.eu/news/es/top-stories/20160824TST40022/eurobar%C3%B3metro>

⁹ Dades de la Taula 1, font: Ministeri de l'Interior. Elaboració pròpia. Any 2016: <http://www.interior.gob.es/documents/10180/5791067/ESTUDIO+INCIDENTES+DELITOS+DE+ODIO+2016.pdf/c5ef4121-ae02-4368-ac1b-ce5cc7e731c2>

Any 2015:

<http://www.interior.gob.es/documents/642012/3479677/DELITOS+DE+ODIO+2015/c7caf071-df8b-4309-ade6-1936032b850e>

Any 2014:

<http://www.interior.gob.es/documents/642012/3479677/Informe+2014+sobre+la+evoluci%C3%B3n+de+los+delitos+de+odio+en+Espa%C3%B1a/b6c6026e-8b04-4f45-b513-e79551be411f>

Any 2013:

<http://www.interior.gob.es/documents/642012/3479677/Informe+sobre+los+delitos+de+odio+en+Espa%C3%B1a+2013.pdf/6f10f526-80f7-47a0-911b-d27c61c6cf40>

d) L'any 2016. 1.272 delictes d'odi. Del total, 282 comesos a Catalunya. Incrementant cada any més crims d'odi. Tornant a ser Barcelona i Tarragona les províncies que més delictes acumulen a tot el territori català.

Taula 1: Acumulació de delictes d'odi

Delictes d'odi	Any 2013	Any 2014	Any 2015	Any 2016	Total delictes acumulats
Espanya	1.172	1.285	1.328	1.272	5.057
Catalunya	188	214	277	282	961

Taula 2: Xifres totals a Catalunya

Comunitat Autònoma de Catalunya	Any 2013	Any 2014	Any 2015	Any 2016	Totals
Total victimitzacions de delictes d'odi	No informat	262	282	313	857
Total delictes esclarits	No informat	No desglossat	176	175	351
Total autors investigats o detinguts	No informat	50	40	56	146

Font: Ministeri de l'Interior. Elaboració pròpia

Taula 3: Delictes d'odi a Catalunya

Delictes d'odi comesos a Catalunya	Any 2013	Any 2014	Any 2015	Any 2016	Total delictes
Antisemitisme	3	5	3	5	16
Aporofòbia	0	3	4	1	8
Creences i Pràctiques religioses	21	33	32	14	100
Discapacitats	11	6	9	6	32
Discriminació per raó de sexe o de gènere	--No informats--		3	60	63
Ideologia	--No informats--		83	111	194
Orientació i Identitat sexual	50	43	50	65	208
Racisme i Xenofòbia	103	124	93	20	340

Del total de delictes d'odi comesos a Catalunya, ens indica que els més freqüents són els relacionats amb el racisme i la xenofòbia. L'auge del terrorisme d'etnologia gihadista i el drama dels refugiats que intenten arribar a Europa, són elements de la narrativa dels partits d'extrema dreta a la majoria dels països del continent europeu. Els GUV de vessant nacionalsocialista assenyalen col·lectius concrets com els veritables enemics de tots els mals de la societat.

Els delictes contra les llibertats religioses i l'antisemitisme són també part de la narrativa de cosmovisions del nacionalsocialisme i la ultraesquerra, que també fomenten un discurs d'odi emparats amb temes com el conflicte de Palestina, sobre la religió cristiana o cada vegada que hi ha la intenció d'establir un oratori o mesquita en una població.

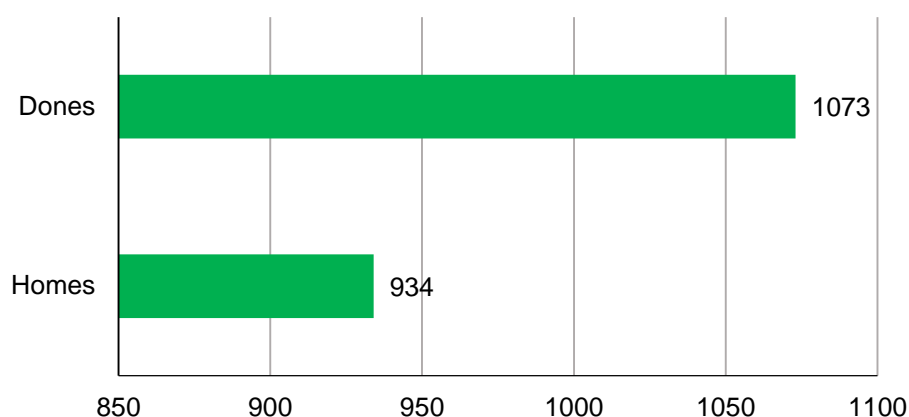
És innegable la capacitat d'influència que tenen aquests discursos d'odi en determinades persones, i a més si tenen simpaties o vincles amb els GUV, que actuen com a vasos precipitants d'una radicalització traduïda en delictes contra

les persones principalment. A l'annex trobem la explicació de cadascun d'aquestes tipologies amb exemples.

3.2. Tendències polítiques dels membres dels GUV i la seva relació amb els delictes d'odi

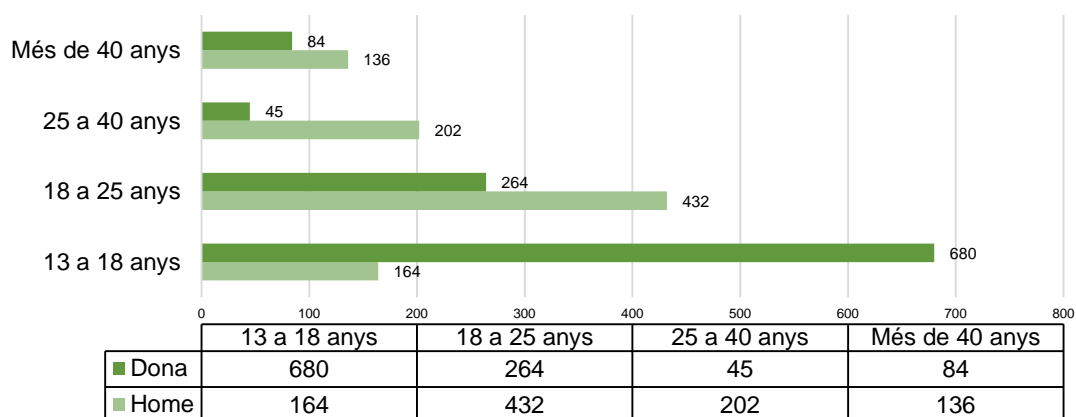
Aquest autor va publicar una enquesta a través de les xarxes socials de Facebook i Twitter, dirigida a perfils de totes les edats i amb nacionalitat espanyola. El temps de contesta va ser de 4 mesos, que van des del desembre de 2016 fins a finals de març de 2017. La finalitat era sondejar les tendències polítiques que tenen aquells que són membres o exmembres dels GUV. De l'enquesta realitzada, van contestar un total de 2.007 persones (taula 4), les quals 1.073 eren dones (53.46%) i 934 homes (46.54%).

Taula 4: Total enquestes per sexe

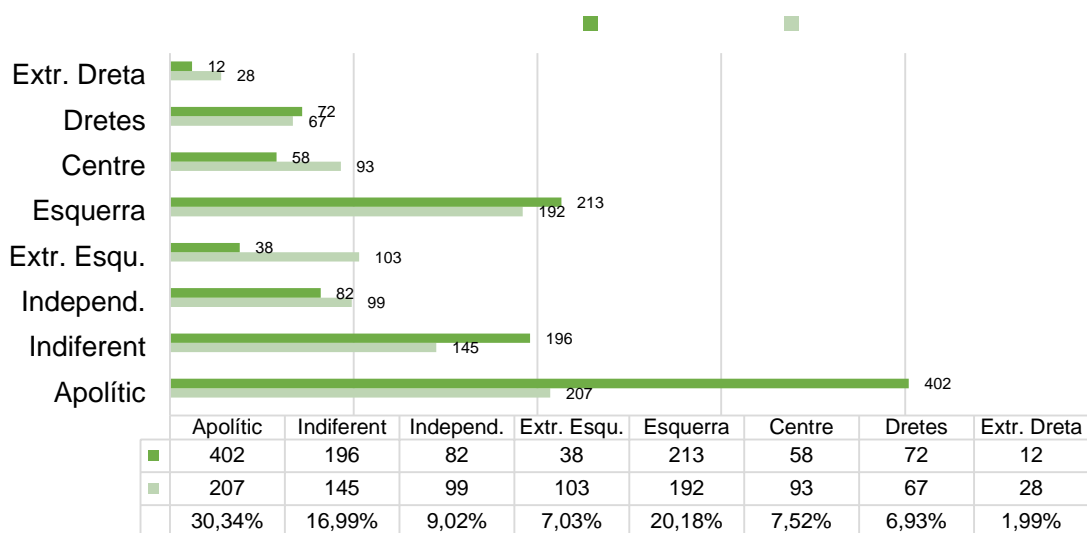
Els grups d'edat més nombrosos que van contestar van dels 13 fins als 25 anys amb un total de 1.540 enquestats (76,73%). Això té molta lògica, perquè els podem considerar el grup de nadius tecnològics, que fan anar les xarxes socials com el seu canal de comunicació principal.

Taula 5: Edat dels enquestats

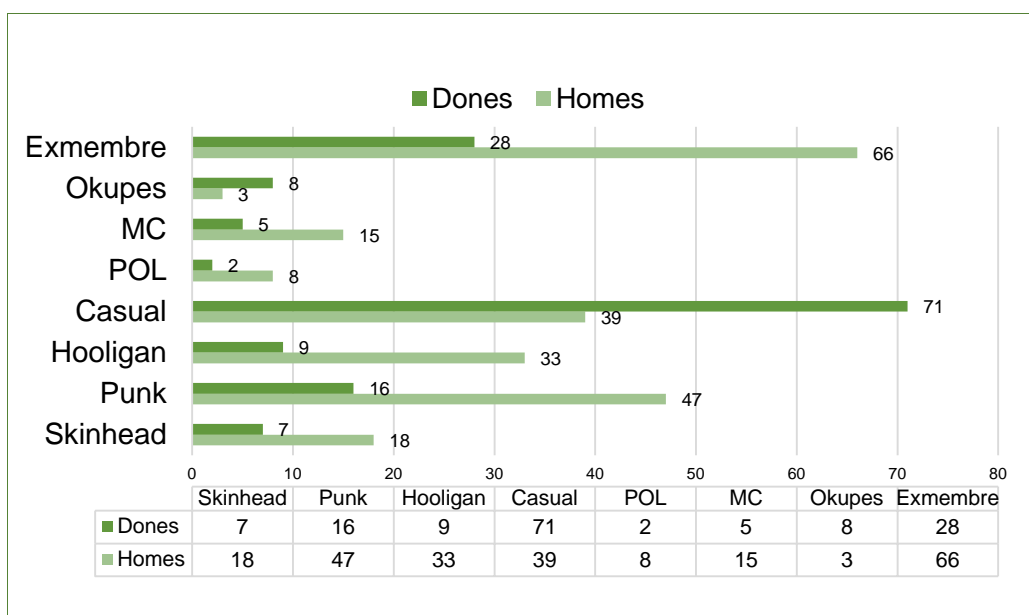
Dels 2.007 enquestats, la tendència d'apoliticisme és la més nombrosa (Taula 6), amb 609 persones (30.34%) i la menys nombrosa és la gent que es decanta per l'extrema dreta amb 40 persones (2%).

Taula 6: Tendència política de tots els enquestats

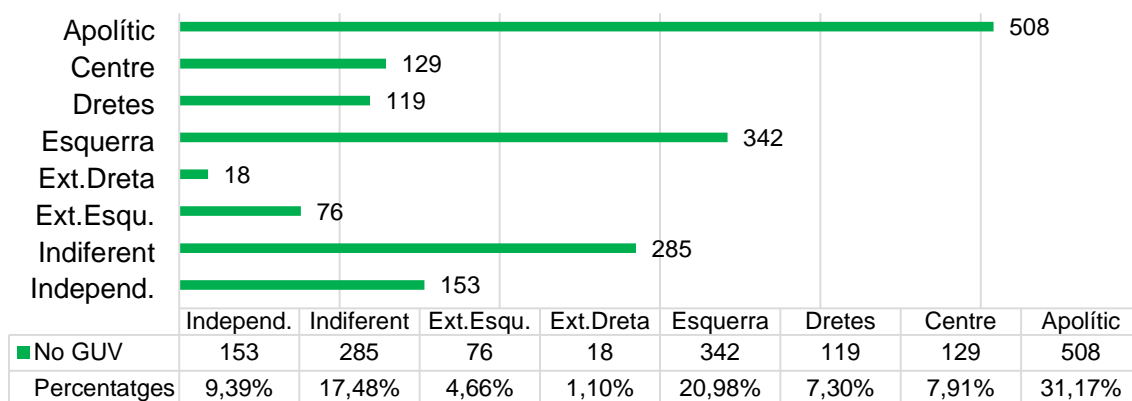
Dels que tenen o han tingut relació amb algun GUV (taula 7), trobem 375 persones sobre el total d'enquestats (18.68%).

Taula 7: Els GUV

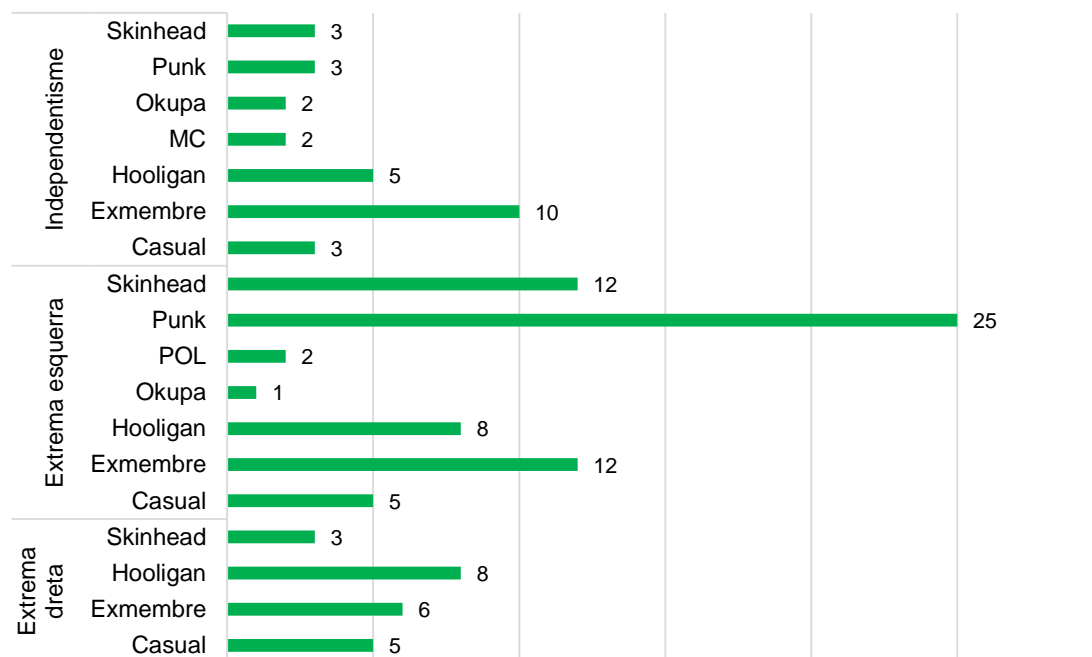
Hi ha un total de 1.630 subjectes que declaren no pertànyer ni tenir cap tipus de relació amb els GUV (taula 8). L'apoliticisme és la tendència més freqüent amb 508 persones. De les opcions polítiques més polaritzades trobem 153 Independentistes, 76 d'Extrema Esquerra i 18 enquestats d'Extrema dreta, que són la minoria (1,10%).

Taula 8: Tendència política dels No GUV

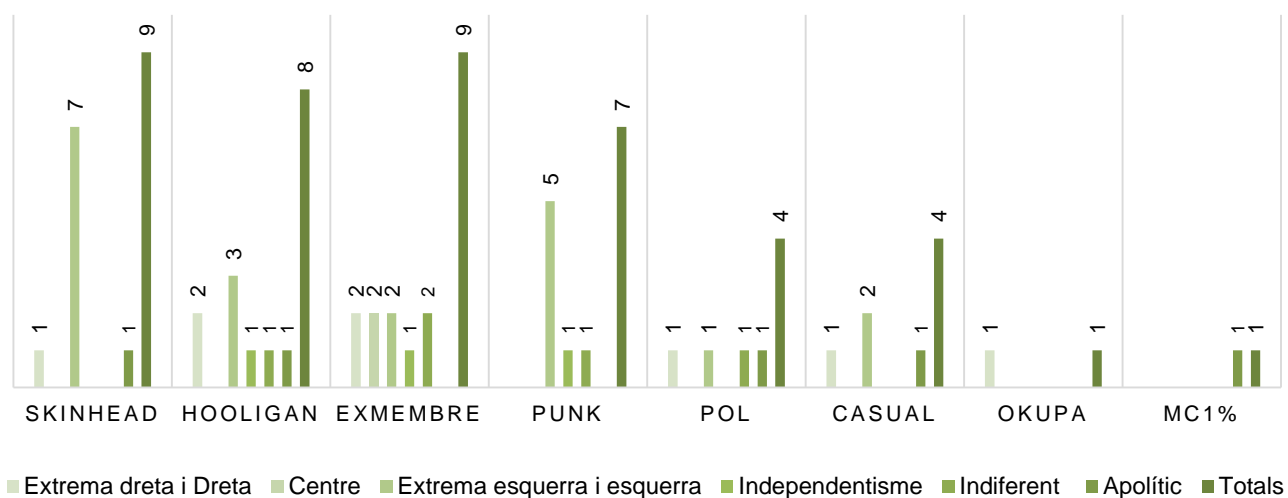
Els que manifesten les tendències polítiques més polaritzades són 115 subjectes membres i exmembres de GUV (taula 9). Sent la figura del Punk d'extrema esquerra la més elevada amb 25 membres (21.73%).

Taula 9: Tendència Política extrema als GUV

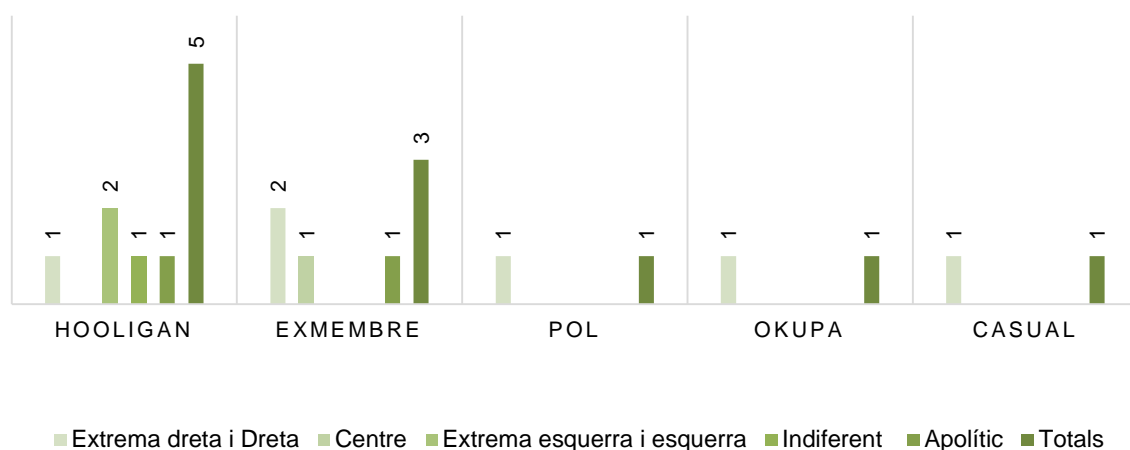
Els que es declaren ser agressors físics i formen part o han format part d'algun GUV són un total de 43 subjectes. El grup més nombrós són els de tendència política d'esquerra. És important veure que són gent que afirma haver agredit físicament i representen un 2,14% sobre el total de subjectes han fet l'enquesta.

Taula 10: Subjectes de l'entorn dels GUV que reconeixen ser agressors físics

Dels 2.007 enquestats, 12 persones (0.60%) declaren haver participat en algun moment en agressions físiques i alhora, es consideren homòfobs i racistes. És significatiu que tots els subjectes que declaren ser homòfobs, racistes i que també han realitzat alguna agressió física, **tots sense excepció**, han estat o són membres d'algun GUV (Taula 11). Això reforça la tesi de que els GUV són organitzacions que tenen una filosofia molt violenta, independentment que siguin NS o Ultraesquerra; i també que les persones més fanatitzades són les més agressives.

Taula 11: Agressors físics, homòfobs i racistes

4. Els grups urbans violents a Espanya

4.1. Distribució territorial dels GUV a Espanya

Segons les Forces i Cossos de Seguretat¹⁰, tenien comptabilitzats l'any 2015 a 430 grups radicals. La situació geogràfica d'aquests es concentra en diverses ciutats de la Comunitat de Madrid i de Catalunya principalment. La Brigada Provincial d'Informació del CNP¹¹, afirma que només a Madrid hi ha uns 1.200 membres de diversos GUV, sent 200 membres nacionalsocialistes i mil d'ultraesquerra.

Podríem agrupar als GUV, durant l'any 2017 de la següent manera:

- a) 4 organitzacions Nacionalsocialistes, agrupant a 56 grups subordinats. 35 subordinats dels 4 de referència i 21 independents. Repartits per tota Espanya.
- b) 5 organitzacions d'ultraesquerra amb 241 grups subordinats també distribuïts per tot el territori.
- c) 47 grups hooligans presents a totes les categories del futbol. En els últims anys s'han polititzat en les seves expressions socials, quedant en evidència les seves simpaties o aliances amb les organitzacions nacionalsocialistes o d'ultraesquerra abans esmentades.
- d) 6 organitzacions d'Origen Llatí (d'ara en endavant POL) principals: *ALKQN, Ñetas, DDP, Forty Two, Trinitarios* i *Blood*. Sent 88 Capítols i Cors. I després tenim grups locals de GUV d'origen llatí mimètics o que copien el model de banda però sense tenir vincles internacionals (*Bola 8, Blood 901, MSXIII, B18st, Los Menores*, etcètera). Els grups mimètics són uns 45, repartits per tot el territori nacional.

¹⁰ Entrevista amb funcionaris de la brigada de bandes del Cos Nacional de Policia.

¹¹ http://www.abc.es/espana/madrid/abci-madrid-tiene-1200-ultras-bajo-lupa-201511210135_noticia.html

e) 5 grups d'estètica motard (motociclista) considerats en molts països com a organitzacions delictives molt properes al crim organitzat. Els *Outlaw Motor Cycle Gangs 1%* (Bandes de motociclistes fora de la llei, d'ara en endavant OMCG 1%) amb seu a Espanya i que tenen interès policial són els següents: *Hell's Angels MC*, *Bandidos MC*, *Satudarah MC*, *No Surrender MC* i *Outlaws MC*. A Espanya trobem un total de 80 *Motorcycle Clubs* (MC), repartits amb centenars de seus per tot el territori on la majoria d'ells tenen amistats o aliances amb els 5 grups principals.

4.2. Característiques generals dels GUV

Al nostre territori trobem GUV de vessant ideològic i els que imiten estructures típiques del crim organitzat (Taula 12). Als grups de vessant ideològic hi ha diversos estils d'estètica agressiva que són els de tipus skinhead, punk, hooligan i casual on pot anar barrejada dins un mateix grup; en canvi, tant a les POL com als OMCG tenen cadascú una estètica homogènia i definida. Les formes de vestir *Gangsta* i *Motard 1%* estan detallades als annexos d'aquest manual. A l'hora de categoritzar els GUV pel tipus de missatge i comportament grupal, els podem incloure en dos grans grups (Taula 13). Parlem de Grups de Discurs Manipulat i Grups de Manipulació per Coerció, on la característica principal és la llibertat de la persona a abandonar lliurement el grup.

Taula 12: Categories dels GUV a Espanya.

Categoria de GUV	Tipus de grups	Estètica
De vessant ideològic	Nacionalsocialista	Skinhead, Punk, Hooligan, Casual
	Ultraesquerra	Skinhead, Punk, Hooligan, Casual
Que imiten estructures del crim organitzat	POL	<i>Gangsta</i>
	OMCG 1%	Motard 1%

Taula 13: Missatge i comportament dels GUV

Categoria de GUV pel tipus de missatge i comportament	Tipus de grups
Grups de Discurs Manipulat	Nacionalsocialista
	Ultraesquerra
	Hooligans
	OMCG 1%
Grups de Manipulació per Coerció	POL

Als Grups de Discurs Manipulat, hi ha pressió relativa a l'hora d'abandonar el grup. Pot ser que se li facin recriminacions i amenaces més vetllades, però no es pot acreditar que passi com en les POL. Si el membre no s'adapta, sols ser-hi rebutjat per la resta i considerat un component dèbil de la causa, que no s'atreveix a portar a terme els objectius. Als *Grups de Discurs Manipulat* (excepte als OMCG 1%), si una persona és acusada d'ambigua, pot tenir seriosos problemes amb els altres membres. L'ambigüitat és una greu ofensa, on es remarca implícitament encara que no es pugui demostrar, que aquella persona com que *no defensa la nostra ideologia*, per força és partidària de l'enemic o antagònic. És per això que no està tolerat discutir la narrativa i filosofia que s'afirma dins el grup. Com a exemple, un dels últims casos d'agressions per acusacions de ser ambigu, es va donar a Madrid, amb un grup d'ultraesquerra anomenat *Gamberros del Este*, que van apallissar i tatuar una esvàstica amb un ferro calent a la mà d'una menor d'edat que volia deixar el grup, i a la que acusaven d'ambigua¹².

Als Grups de Manipulació per Coerció, la pressió per no abandonar el grup és latent de forma continuada, on els membres tenen autèntica por a les

¹² <http://www.20minutos.es/noticia/3083026/0/seis-detenido-por-marcar-esvastica-chica-con-objeto-candente/>

represàlies físiques que pateixen quan manifesten la intenció d'abandonar-lo o deixar d'acudir a les reunions setmanals obligatòries. Són grups que s'apropen molt a les característiques pròpies dels grups de manipulació psicològica i moviments sectaris.

Conèixer aquestes diferències és important per poder detectar quin tipus de narrativa aplica la persona que està en alguna de les fases de radicalització.

4.3. Grups de vessant ideològic

Els GUV d'ultraesquerra solen estar millor organitzats pel que fa al grup. Les seves accions solen ser visibles en les manifestacions. Actes coordinats, on diverses desenes de membres actuen amagats entre la massa realitzant vandalisme en caixers de bancs i en comerços de signatures multinacionals.

En canvi els membres de GUV Nacionalsocialistes, estan menys coordinats i es dediquen principalment a les caceres d'objectius preestablerts (principalment persones immigrants, captaires, homosexuals, d'ultraesquerra, gent amb estètica de grups rivals, etc.).

Aquests grups disposen d'espais propis. A la zona de Madrid, els grups de tendència antifeixista, antiracista, okupa, etc., mantenen ocupats entre 30 i 40 edificis de forma estable. A Catalunya hi ha una xarxa d'espais ocupats que supera el centenar¹³. La denominació típica és C.S.O. (Centre Social Okupat), C.S.O.A. (Centre Social Okupat i Autogestionat) o Locals llibertaris, i els trobem en tota la geografia espanyola.

- a) Aquests llocs serveixen com a centre de reunió a gent pacífica però no podem negar que també trobem membres de GUV a títol personal o en grups nombrosos, es mouen per tota aquesta xarxa d'instal·lacions (noti

13

https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1Eukt_1jR6KWjqA8kNlvY3ofBWxc&hl=en_US&ll=41.57171877273391%2C1.869434999999953&z=8

que intento diferenciar la cultura okupa a la dels GUV, així i tot solen freqüentar espais comuns).

- b) També trobem el mateix model però de tendència ideològica contrària. Una associació anomenada *Hogar Social Madrid*, vinculada a grups de vessant nacionalsocialista, és el model d'ocupació antagònic de la ultraesquerra. A Espanya s'ha copiat el model italià de *Cassapound Itàlia*. La finalitat és realitzar ocupacions en edificis abandonats per donar allotjament i menjar a ciutadans espanyols.

La via de finançament d'aquests grups és a través de concerts en els seus locals (Música R.A.C., Rap Polític, etc.), també amb la venda de marxandatge de tot tipus (samarretes, fanzins, adhesius). L'ús de guardioles, que anomenen caixes de resistència, són habituals de trobar i la finalitat és pagar multes o els costos dels judicis pendants.

4.3.1.1. L'estètica als grups de vessant ideològica

Dins els GUV ideològics hi ha diversos tipus d'estètica independentment de la ideologia. L'estètica skinhead i punk és la que més ha predominat entre aquests GUV. Podrem reconèixer fàcilment la tendència ideològica en funció de la simbologia, la narrativa i els gustos musicals. A l'apartat de tatuatges podem veure la importància que també té com a símbol i forma d'estètica.

4.3.1.2. L'estètica skinhead

Actualment hi ha tres vessants ideològiques que polaritzen el discurs dels skinheads. Es manté en totes la mateixa manera de vestir, el pentinat, el gust musical és en base melòdica idèntica i les aficions són molt semblants. Com recalco, és el component ideològic amb el seu discurs i la seva manifestació simbòlica el que marca les diferències (taula 14), tot l'altre és idèntic.

1. Els anarcoskins són skinheads que promulguen amb les idees anarquistes principalment. Recolzen sindicats anarquistes i fan proselitisme sindicalista anarquista o comunista.

2. Les organitzacions Blood&Honour i Hammerskins, són de base supremacista i nacionalsocialista, difonen l'ideari a través de la música R.A.C. (*Rock Against Communism*).
3. L'organització RASH va sorgir l'any 1993 a la ciutat de Nova York amb la intenció d'ajuntar a skins comunistes i skins anarquistes per combatre un enemic comú: l'Estat burgès, el capitalisme i els seus servents feixistes. És un moviment amb molta força a Sud-Amèrica.
4. El moviment Redskins¹⁴ va sorgir a França als anys 80 i es va fusionar dins l'organització RASH l'any 2001. A Espanya trobem grups que utilitzen la denominació Redskin, com a molts membres hooligans dels Desperdicis de l'U.E. Sabadell.
5. Els S.H.A.R.P. (Caps Rapats contra els Prejudicis Racionals), podríem anomenar-lo, com el primer contraatac contra la mala imatge dels skinheads. L'any 1987, apareix a Nova York aquest moviment, que es difon a Europa a través de concerts musicals. D'aquesta manera es va anar guanyant terreny davant la imatge que tenia la població occidental, que etiquetava el col·lectiu skinhead com a nazis. El seu logotipus no deixa de ser la imatge de la discogràfica *Trojan Records*, que va difondre aquesta ideologia.
6. Straight Edge. Conegut com a sXe o XXX, és l'alternativa als abusos de la filosofia punk i la seva tolerància amb l'ús de drogues. Els sXe promouen una vida sana sense tabac, alcohol ni drogues. La majoria dels seus membres practiquen i promouen el veganisme com a estil de vida. No és un moviment pròpiament dit, més bé és una filosofia base que adquireix qualsevol persona, independentment de la seva ideologia. A Espanya segueixen molt aquesta filosofia els skins de variant casual, on deixen d'identificar-se estètica i simbòlicament, però porten la seva

¹⁴ <http://culturassuburbanas.es.tl/Skinhead-Filosofia-Redskins.htm>

filosofia internament. El casualisme és una bona manera de camuflar-se dels antagònics i la policia. Grups que segueixin la filosofia sXe serien alguns militants del PMLRC o skinheads nacionalsocialistes. La x tatuada a les mans és degut a les lleis angleses que prohibien la venda d'alcohol als menors d'edat. Per evitar que en una inspecció dins el local els imposessin una multa, al control d'accessos els marcaven ficant una x amb un retolador permanent, d'aquesta manera els cambrers no els hi servien begudes alcohòliques.

Taula 14: Formes polítiques dels skinheads

	Nacionalsocialista	Ultraesquerra	Apolític
Anarcoskins	Anarquista	-----	Anarquista
Blood&Honour	Supremacista	-----	-----
Hammerskin	Supremacista	-----	-----
R.A.S.H.	-----	Antifeixista Comunista Anarquista	-----
Redskins	-----	Antifeixista Comunista Independentista	-----
S.H.A.R.P.	-----	Independentista	Antifeixista Antiracista
Straight Edge	Casual	Casual Independentista	Casual

4.3.1.3. La fusió skinhead i punk

L'anomenat *revival skin*, consisteix en una radicalització de l'estil de vestir i d'escoltar la música. Coincideix amb l'aparició d'un nou gènere musical anomenat Oi!. La música Oi!, és una evolució del gènere musical punk (aquest subgènere està explicat a l'apartat de la música). I també trobem una altra barreja d'estils, degut que als concerts es barregen joves punks i joves skinheads. I és aquí on podem parlar de l'anomenat *uniforme skin*, on predominen els pantalons texans descolorits i molt ajustats acompanyats amb tirants, on deixen veure unes botes de canya alta amb punta d'acer, cabell cada

vegada més curt fins a arribar a l'afaitat total i caçadores d'aviador, també s'implanten els tatuatges a la vista.

4.3.1.4. L'estètica hooligan

A finals dels anys 70 del segle XX a Gran Bretanya, l'estètica skinhead era la predominant de les graderies més violentes. A causa de les contínues baralles entre aficions que relataven la premsa sensacionalista i la progressiva politització de les grades, el fenomen hooligan passa a ser d'interès policial. Lleis com la *Football Spectators Act* i l'*Informe Taylor*, volen eradicar d'arrel el hooliganisme i millorar la seguretat als estadis anglesos. El culte a la cervesa, el sentit de l'honor i el futbol, és la seva veritable connexió amb les tradicions de la classe treballadora britànica (Ibarra, 2003). És en aquest moment on l'estètica skin es torna polièdrica, perquè sorgiran diverses tendències ideològiques i musicals.

Trobem que la violència integra part d'un estil de vida dels seguidors més fanàtics de l'esport que s'autodenominen *hooligans* o *ultres*.

Un dels aspectes més curiosos dels hooligans és el desig de portar un estil de vida violent i combinar-lo amb la família i el treball. La forma de vestir les trobareu a l'annex de roba.

4.3.1.5. El casualisme, dels hooligans als altres grups

Els aficionats anglesos quan es desplaçaven amb els seus equips a altres països, compraven marques de roba que no trobem a les seves ciutats. La confluència d'aquests factors marca un progressiu canvi d'estètica, una època on encara no es té en compte el concepte de camuflar la indumentària per evitar ser identificat com a violent. A poc a poc, els grups hooligans, pressionats per les forces de seguretat, es van fent conscients de la importància de passar desapercebut entre la massa d'aficionats normals. És d'aquesta manera que neix el *casualisme*. Neix una nova forma d'acudir a l'estadi, evitant els escorcolls intensius a l'accés, però sense canviar la forma d'actuar. Les marques de roba esportiva cara trenquen els habituals cànons

d'identificació. També els ajuda per desplaçar-se per *territori enemic* sense aixecar sospites. Comença una nova estètica, la *casual*, que és copiada per grups ultra d'altres països, però també per faccions de skinheads que no paren de ser identificats per la policia i pels contraris, amb el que sorgeix una nova forma de vida que separa l'estètica de la ideologia. És l'estètica del skinhead de cor i vestit casual, tant en la roba com el pentinat. Una forma de camuflar-se entre la societat sense deixar de sentir allò que els fa ser tant perillosos, continuant sent llops però amb pell de corder.

4.4. Grups que imiten estructures del crim organitzat:

Els OMCG 1% disposen d'organitzacions molt bé estructurades i les seves principals vies de finançament són les quotes dels membres, l'organització de festes als seus locals i la venda de marxandatge. Els comptes estan supervisats i és pràcticament impossible fer-hi ús il·legítim de les finances del grup. Disposen de locals propis o llogats, majoritàriament ubicats en zones industrials, disposant així de certa intimitat.

En canvi, la majoria de les POL no disposen d'estructures sòlides, i normalment no se supervisen els diners que es recapten de les quotes dels membres, amb el que és habitual que els líders facin un ús personal. A finals dels anys noranta els membres ocupaven espais públics, principalment places i pistes de basquet, però a causa de la pressió policial, aquests últims anys han anat ocupant habitatges, desapareixent de la via pública.

4.4.1. Estètica de motorista 1%

Podríem afirmar que una de les estètiques més agressives dels GUV és la dels motoristes 1%. L'1% significa estar fora de la llei, és el percentatge residual de persones que no volen seguir les normes com la resta. L'estètica representa tota ella un estil de vida que condiciona tot els aspectes de una persona que vol ser un *full color* o membre de ple dret. No és senzill poder accedir a formar part d'un *full color*, com anomenen a les persones que poden exhibir l'armilla del Club (d'ara en endavant MC) amb tots els rockers. A Espanya, als pegats els

criden rockers, i adornen les seves vestimentes. És un procés gradual on a poc a poc l'aspirant ha d'anar guanyant-se la confiança del Club fins a arribar a ser membre de ple dret. L'estructura del grup té tints militars, és per això que quan veiem les armilles motards amb els seus pegats tinguin certa semblança amb l'entorn castrense, com també els càrrecs que ostenten, trobem en els MC als sergents d'armes o els capitans de ruta per exemple.

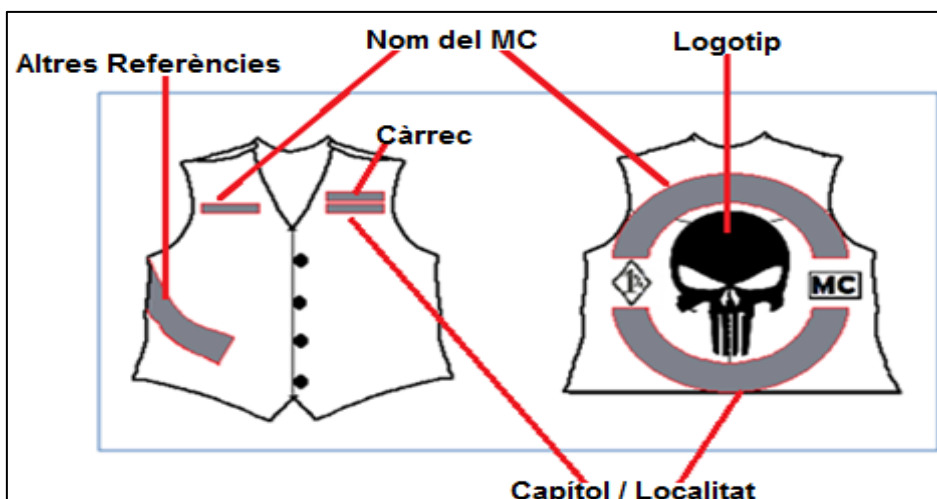
Cada rock significa una cosa diferent, encara que el més emblemàtic és el de l'esquena; i el més important de tot, no ho pot portar qualsevol, ni pot ser copiat per cap altre grup, amb el que un motard pot desplaçar-se per diversos països amb els seus rockers i ser identificat com a membre d'un *MC* concret. Com a moltes de les persones que van començar en els clubs dels Estats Units eren exmilitars, es va seguir aquesta forma d'identificar-se tan semblant a l'entorn castrense. Els galons i identificacions d'un militar professional van cosits en el pit i mànigues¹⁵. Els *bikers* exhibeixen sempre en les seves armilles o caçadores la següent informació bàsica: càrrec, nom del *MC* i regió o país on resideix el Capítol, però no ha de confondre'ns aquest aspecte perquè és més una tradició que una característica d'un grup de tipus paramilitar. No obstant això, sí que existeix una jerarquia composta per: un president, en algunes un vicepresident, un secretari, un tresorer, un capità de ruta i un sergent d'armes¹⁶.

En les armilles dels *bikers*, la col·locació dels rocks sempre és idèntica. Se solen veure armilles amb més pegats o amb pegats diferents. Això és a causa de la jerarquia o rang dels seus membres. Normalment en el procés d'ingrés se segueix un procés que dura d'un a diversos anys. Trobareu més informació del món dels OMCG 1% als annexos.

¹⁵ En aquest cas, normalment apareix el cognom, graduació, unitat i si porta aparellada alguna especialitat, condecoracions relacionades amb el servei i finalment el país d'origen.

¹⁶ Tornant de nou amb els paral·lelismes, en les colles d'origen llatí alguns grups solen comptar amb cinc membres capdavanters del *capítol*: trobem un cap inca, el doctrina, tresorer, secretari i el cap de guerra.

Il·lustració 1: Esquema bàsic d'una jaqueta d'un motard de qualsevol MC

4.4.2. Estètica gangsta

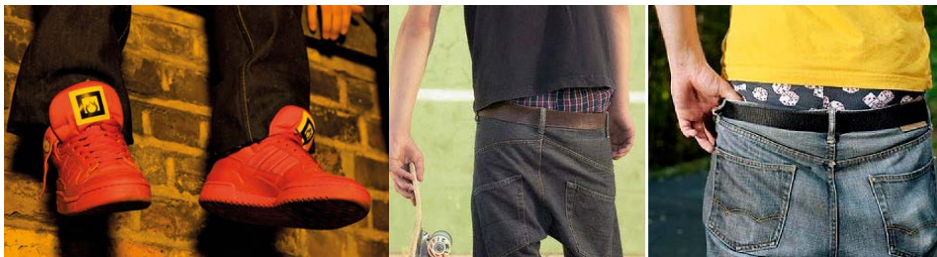
L'estètica de les bandes d'origen llatí espanyoles (d'ara en endavant POL) segueix els patrons estètics de les bandes nord-americanes, i que Hollywood reflexa en multitud de pel·lícules. L'estil Gangsta (la forma anglesa de pronunciar gàngster) neix i evoluciona del clàssic estil hip hop i ha arribat a ser copiat per grans firmes de roba creant moda.

4.4.2.1. Història de les sabatilles i els pantalons

Si vostè es fixa, el concepte de sabatilles amples i pantalons abaixats, una estètica que porten moltes tribus urbanes, prové de les POL dels anys 80 i 90. És una forma d'emular l'estil de vestir dels interns a les presons nord-americanes, on les talles dels pantalons eren simples i combinat amb la pèrdua de pes dels presos a les seves primeres etapes d'ingrés produïdes per depressions i un menjar que no atipa, feia que se'ls hi caigués la roba. També copien a les persones que són detingudes, i com passa a les comissaries de policia de tot el món, quan entren a les garjoles, els treuen els cordills de les sabates i els cinturons per prevenir suïcidis. És habitual veure a fora de les grans comissaries a persones que surten amb els cinturons i cordills a la mà, portant els pantalons abaixats i les solapes de les sabatilles per fora. També a

efectes pràctics, els pantalons amples faciliten l'ocultació d'armes, principalment les de foc, com habitual en POL nord-americanes el fet de portar armes llargues als camals dels pantalons o portar pistoles a l'alçada de la cintura per sota de samarretes, evitant ensenyar embalums al ser peces molt amples i folgades. Doncs els membres de les POL emulen aquesta imatge combinada, com demostrar que han passat aquests processos, però si som conscients de la rellevància d'aquest estil, podem veure com aquesta estètica ha creat moda. Avui dia veiem gent jove (i no tant jove) com ensenyen la tira dels calçotets per damunt d'uns pantalons una mica abaixats. Les imatges de la il·lustració 2 presenten les molt freqüents formes d'adaptació a la moda general que prové de l'estètica de les POL.

Il·lustració 2: Forma de portar les sabatilles i pantalons.

Però quin tipus de roba utilitzen? Va en funció d'una sèrie de factors, però els més comuns són els següents:

4.4.2.2. Estètica i nacionalitat de la banda

Cada banda a la seva creació adopta una sèrie d'elements que seran els pilars bàsics de la seva simbologia de grup. A les POL donen molta importància als colors i collars. Aquests normalment van relacionats amb la bandera del país on es va fundar la banda. La roba pot anar en funció de la marca, la moda en general i de l'economia dels seus membres.

II-il·lustració 3: Simbologia variada dels Latin Kings i Trinitarios

Fotografies d'esquerra a dreta de la il·lustració 3: Els ALKQN (Latin Kings). Un grup de Trinitarios de Palma de Mallorca amb la bandera de la República Dominicana.

4.4.2.3. Nacionalitat de l'individu

Solen portar algun element que els identifica amb el seu país d'origen o el dels seus pares. Els colors de la bandera o algun emblema que representi la seva procedència.

4.4.2.4. L'ús de collars

Els collars s'anomenen *Colors* o *Prendas* i ens donen informació sobre la pertinença a una POL determinada, i en la majoria de casos ens diu la posició dins la banda. El collar sols ser de peces de plàstic o ceràmica que es pot trobar a qualsevol botiga de bijuteria, però normalment els capítols reben directament el material per confeccionar-los a través dels capítols mare, on hi ha uns models de comptes que no se solen trobar a Espanya. Són els anomenats *Tri Beads* exportats directament dels Estats Units o Centreamericà. Una de les característiques més importants dels collars es dona quan es realitzen les intervencions policials on els propietaris d'aquests eviten que els hi prenguin per una qüestió de *puresa*. És habitual desfer-se del collar si li ha tocat un policia, funcionari de presons o alguna persona que representa les institucions públiques o que no és membre de la banda, perquè per al membre del POL deixa de tenir aquell vincle *místic* amb la banda; s'han donat casos on en una entrada a domicili es tirin els collars per la finestra per evitar que els hi

toquin. El collar té una mena de caràcter pseudo religiós encara que ho veiem com un cordill amb boles de colors.

II-il·lustració 4: Detall dels comptes Tri Beads en diferents colors

En el cas dels Latin Kings per exemple, l'estructura del collar és sempre de 360 comptes, alternant-se en sèrie de cinc en cinc els colors negre i groc. Per als Latin, el número 360 representa la puresa i perfecció d'un rei llatí, com el cercle (360°) que és una figura perfecta.

II-il·lustració 5: Collars de diferents POL

De la il·lustració 5, fotografies d'esquerra a dreta: Dos collars intervinguts a les presons catalanes de la banda 308 (Ñetas dins de la presó). Tres collars de Latin Kings (el daurat més fluix del collar petit i gran indica que pertany a un membre que està pres –a l'ombra-).

4.4.3. L'ús de bandanes

És un tret característic l'ús de bandanes (mocadors amb diferents colors) a les POL més conegudes. Les solen portar als canells o al front, en funció de si volen passar desapercebuts o no.

Il·lustració 6: L'ús de les bandanes.

De la il·lustració 6, fotografies d'esquerra a dreta: Un Mara Salvatrucha. Tres membres dels Crips. Diferents colors de bandanes que identifiquen al membre d'una POL.

A l'apartat de tatuatges podem veure la importància que també té com a símbol i forma d'estètica.

4.5. Perfil dels membres dels GUV

En els dos últims informes del Ministeri de l'interior sobre la evolució de delictes d'odi a Espanya (2015 i 2016) no ha variat el perfil dels agressors. Majoritàriament són persones de sexe masculí, amb nacionalitat espanyola i un rang d'edat que va dels 18 als 40 anys.

Hi ha la idea generalitzada de què el delicte motivat per odi és un atac dut a terme a l'atzar i sense cap tipus de lògica, moltes vegades comesos per gent jove i sense cap tipus d'estudi o formació. Molts dels delictes d'odi són comesos a títol individual, però això no vol dir que no existeixen connexions. Entre aquests tipus d'agressors trobem als que pertanyen als GUV i tenen en

comú una sèrie de característiques pròpies on exterioritzen un estil de vida que tolera conductes criminals a través de l'estètica, el discurs i les aficions.

De fet els GUV configuren una gran varietat de tendències, grups, ideologies o cosmovisions agrupats en actituds personals, moviments socials i partits polítics. *Es reproduïxen en múltiples formes com a bandes juvenils, caps rapats, podent actuar com a grups terroristes, de crim organitzat, actors solitaris o grups paramilitars* (Blanco i Cohen, 2014). La percepció Institucional deixa a aquests GUV en un nivell de grau d'amenaça dèbil, en considerar-los grups de petit impacte o irrelevants a les polítiques de seguretat pública.

Quan parlem de delictes d'odi es tendeix a pensar en grups de tipus supremacista racista o nacionalsocialista, però ben lluny de la realitat hem d'incloure als de tendència ultraesquerra. La majoria de les conductes criminals dels membres de les POL i els OMCG 1% no estan relacionades amb delictes d'odi, però tots els GUV tenen unes característiques similars que analitzem en aquest manual. Tots fan el mateix ús a l'hora d'utilitzar la simbologia, la música i altres característiques típiques dels grups urbans violents.

4.5.1. Característiques generals dels membres dels GUV

Els membres dels GUV utilitzen els espais comuns de les tribus urbanes i així queden camuflats i mimetitzats dins el grup. Com solen tenir un discurs més agressiu i violent, ràpidament guanyen un espai de lideratge, atemorint aquells que no es posicionen o són de caràcter ambigu. Són considerats els nuclis durs i faccions radicals que trobem als estadis de futbol; també solen ser els que participen en la seguretat de concerts, manifestacions i són participants actius d'aquelles activitats on de vegades es requereix una posició de força o violència per aconseguir un objectiu concret.

Generalment parlem de persones d'entre 16 als 40 anys, majoritàriament de sexe masculí. Als OMCG 1% l'edat és més elevada i és necessària la possessió d'una motocicleta de gran cilindrada tipus chopper. Predomina la situació d'abandonament primerenc dels estudis (fracàs escolar). Però hi ha certa implantació de *marques blanques* dels GUV en entorns educatius com instituts o universitats, on realitzen captació i proselitisme.

En general els membres no ingressen per idees prèvies, sinó perquè veuen aquestes organitzacions com la millor forma de socialització. Uneix a tots els membres dels GUV una fascinació per la violència i que apliquen com una forma de socialització.

Si analitzem la forma de vestir, la música que escolten i els missatges que emeten, sempre trobarem un rerefons d'admiració a la cultura de la violència.

Que un jove tingui predisposició cap a la violència i que formi la seva identitat grupal violenta afavorirà la conducta fanàtica, provocant que la seva evolució normalitzadora (la normalització típica en els joves violents) es retardi considerablement (López, García *et al*, 2008).

Si tenim en compte els factors de risc en joves delinqüents, habituals en el camp d'estudi de la criminologia, i apliquem aquests ítems al GUV en comptes d'una persona individual, trobem els següents factors de risc a la polarització d'una persona al radicalisme dins un GUV (Taula 15).

Taula 15: Factors de risc a la polarització dins els GUV

Factors de risc a la polarització dins els GUV

1. El GUV promou un estil de vida desviat amb valors negatius. Poden ser valors en principi positius com per exemple practicar esport (però enfocat a l'autodefensa i agressió física dels antagonics); o ajudar en diverses causes socials (sempre seguint uns prejudicis socials, racials o polítics).
 2. El fracàs escolar potencia la permanència dins el GUV. Ajuda a reafirmar a la persona que el GUV el protegeix perquè es valoren altres qualitats.
 3. L'aïllament social i familiar són factors clau a l'hora de fidelitzar els membres dins els GUV. Adquirir estils de vida dels GUV accelera la polarització.
 4. Actituds i creences de discurs manipulat són habituals a tots els GUV. Algunes són pròximes als indicadors habituals dels Grups de Manipulació Psicològica.
 5. Edat de la comissió de delictes. Molts GUV coneixen la rellevància de tenir menors de 14 anys (inimputabilitat) perquè assumeixin els delictes.
 6. Antecedents policials i penals són elements idonis per demostrar fidelitat i compromís dins la majoria de GUV, també és una manera d'ascendir jeràrquicament.
-

5. Formes de captació i manipulació als GUV

Hi ha organitzacions internacionals, que intenten establir els seus capítols o delegacions als diversos territoris, però com són de discurs marcadament delinqüencial, no poden créixer amb normalitat. Sempre en la clandestinitat provoca que siguin seccions molt reduïdes, no superant el centenar (si arriba) d'afiliats, repartits per tot el país. L'única manera que tenen per reunir-se és a través d'altres tipus de grups, amb caràcter més estable i que tenen una infraestructura pròpia. Aquestes persones adopten les característiques (colors, símbols, etc.) però marcant la seva pròpia singularitat.

Per exemple, dins del grup hooligan d'*Ultras Sur*, hi havia a finals del Segle XX i primera dècada del XXI, una facció molt forta dels *Hammerskins* que utilitzaven l'estadi com a lloc de reunió, però a la vegada amb l'estètica d'un hooligan que anima al seu equip. Si ho mirem de forma estricta, el grup hooligan es crea per animar al seu equip dins un estadi, en canvi, *Hammerskins* és una organització que promou l'odi racial, enaltint el nacionalsocialisme i l'acció directa contra els col·lectius marcats com enemics. A un membre *Hammerskin* no li interessa realment el futbol, potser li farà fàstic que el Club contracti a un jugador *negre* o *sudaca*, però ha de jugar amb la dualitat que li permet tenir un lloc on és acceptat i tolerat, amb gran quantitat de possibles cadells per unir-se per la causa.

I sempre es repeteix el patró, la violència i el discurs d'odi arrela en cert grau a la resta del grup que originàriament es va crear amb altres finalitats. L'afirmació de que realment no li agrada el futbol a un membre d'un GUV polititzat dins un grup hooligan, la trobem també amb l'exemple dels *Ultra Sur*, i el seu últim líder, el *niño skin*, que afirmava ser aficionat de l'Atlètic de Madrid i que liderava el grup d'animació del Reial Madrid.

5.1. Tècniques habituals de manipulació als GUV

Hi ha moltes tècniques de manipulació estudiades a la psicologia, però referenciaré ràpidament el més comú als GUV.

- a) Principalment es distorsiona de forma total o parcial la informació, presentant dades reals deformades interessadament, dirigides a una persona o al grup.
- b) Hem de tenir en compte que no només es vol manipular la raó, sinó també els sentiments. La manipulació va enfocada tant a les relacions interpersonals com a la imatge social del grup cap a la societat. Aquesta imatge manipulada normalment capta l'atenció d'aquelles persones que tenen desconexió afectiva de tipus social i familiar, on independentment de l'estatus i la formació educativa, no se senten integrats en una societat que no els comprèn. Hem de descartar la idea generalitzada que només aquells que tenen fracàs escolar i problemes familiars acaben en els GUV. Al contrari, una persona pot tenir una família que l'estima i portar un currículum educatiu normal, però en funció d'altres motius, com tenir una personalitat agressiva per exemple, atreure'l aquestes dinàmiques de grup. Quan el jove arriba a estimar aquest estil de vida tant destructiu, podem afirmar que la seva desradicalització serà molt complicada, perquè els sentiments estan per damunt de la raó, i no et qüestionen si estàs fent bé o malament. A part, que tot el teu cercle social capgira al voltant del GUV.
- c) Es va creant un discurs molt poderós que s'enfronta sempre amb un altre discurs antagònic de les mateixes característiques. Obliga a posicionar-se al membre a què adquireixi una narrativa de contingut violent i intolerant. Normalment la narrativa no dona peu a l'autocrítica, a causa de l'auto atribució de valors, on s'apropien de virtuts que realment no tenen. Com per exemple afirmar que són la salvaguarda d'occident, els veritables aficionats o fins i tot els més tolerants.

5.2. Captació als GUV

Habitualment trobem GUV com a petites faccions locals, que agafen el nom d'una organització ja creada, o s'agermanen amb aquesta creant la seva pròpia denominació. A Espanya es concentra en ciutats de la Comunitat de Madrid i de Catalunya principalment, i són els referents a nivell nacional d'altres grups que es vagin creant. Els seus membres tenen relativa comunicació amb altres cèl·lules a través de les xarxes socials. Normalment trobarem grups autònoms amb un o diversos líders. Aquests són els veritables dinamitzadors que mantenen la cohesió del grup. Si perdura en el temps i es va ampliant amb nous membres, s'anirà creant poc a poc divisió interna de tasques. De manera que es van consolidant diferents cercles concèntrics segons el grau de confiança i compromís dins el grup, fins arribar a estructures concèntriques, on tothom és conscient de quins són els líders, però que alhora d'actuar per la via judicial, és difícil de demostrar la solidesa del grup, i que hi ha ordres executives i sistemes de sancions. Actualment, amb la problemàtica del terrorisme d'etologia gihadista, s'han fet molts estudis sobre el funcionament de les estructures terroristes. Una de les versemblances que tenen aquestes amb els GUV, és la seva manera informal de relacionar-se.

Si analitzem l'informe¹⁷ del Centre Nacional d'Intel·ligència (CNI) sobre les relacions del gihadisme i fem la comparativa amb els GUV, veurem que les relacions es basen en cercles de confiança de forma similar.

- a) En un primer cercle del GUV es troben els membres de la xarxa que exerceixen de líders o coordinadors. Són els dinamitzadors de l'activitat de la xarxa i mantenen la cohesió del grup.
- b) Els líders tenen contacte directe i habitual amb els membres situats en el segon cercle concèntric: les persones de confiança, compromeses amb la causa, però amb un grau menor d'implicació operativa.

¹⁷ https://www.cni.es/comun/recursos/descargas/CE_141.pdf

- c) En el tercer cercle concèntric, es troben els membres més perifèrics. Es tracta d'individus que simpatitzen amb la causa i que mantenen algun tipus de relació informal amb els militants més compromesos de la xarxa. Poden acudir esporàdicament a reunions del grup on es parli de temes que aborden (desigualtats socials, guerres a l'estranger, festes solidàries...) o es difongui propaganda (estadis de futbol, concerts, manifestacions...), i potser realitzen alguna tasca en servei del grup, però la seva militància encara no és ferma i continuada en el temps.

5.2.1. Captació a través de les xarxes socials

L'Oficina per a les Institucions Democràtiques i els Drets Humans (ODIHR) sobre Crims d'Odi a la regió OSCE assenyala que la incitació en línia roman en creixement i que augmenta el discurs de l'odi i la seva propaganda¹⁸. Una tendència comuna en tots els països és el fort increment dels vídeos d'odi en *YouTube*. Expressions d'antisemitisme i intolerància contra musulmans també roman en creixement. La vinculació entre el discurs de l'odi en línia i la violència és significativa. El Moviment contra la Intolerància¹⁹ calcula que a Espanya hi ha més de 1.000 pàgines d'internet, blocs, canals audiovisuals i llocs en xarxes socials, com els grups en fòrums que solen ser anònims. La majoria de les pàgines són d'índole NS i feixista, i funcionen a través de servidors dels Estats Units, aprofitant que la Constitució d'aquest país sobre la llibertat d'expressió impedeix el seu càstig. Normalment l'ús de les xarxes socials ajuda a ampliar el nombre de persones interessades en una filosofia concreta. *Telegram*, *Facebook*, *WhatsApp*, i altres plataformes serveixen en aquests GUUV amb diverses finalitats, com informar i captar principalment. És una tècnica que han après els gihadistes per a reclutar milers de persones per tot el món, creant uns canals de comunicació moderns i molt eficaços com hem pogut comprovar aquests darrers anys.

¹⁸Cuadernos de análisis. N°47. Contra el discurso del odio en Internet. Movimiento Contra la Intolerancia.

¹⁹<http://www.elperiodico.com/es/noticias/sociedad/ideologia-nazi-atrinchera-multiplifica-internet-1836761>

El funcionament de captació sols funcionar normalment en tres nivells.

- a. Al primer nivell acostuma a ser un perfil públic. No és sols llançar un missatge de l'odi directe, perquè ràpidament seria censurat i tancat. No obstant podem intuir que, en analitzar el contingut, la filosofia violenta és latent i sempre deixa entreveure un missatge marcadament agressiu la majoria de les vegades amb uns trets molt característics. Utilitzen destacar les contradiccions del tema que sigui a través d'enllaços de notícies de premsa i amb missatges curts, on instauren un missatge manipulat, creant una societat alternativa que pot solucionar els problemes. La intenció és arribar als sentiments i a la raó d'una persona que l'atrau un discurs amb una agressivitat de vegades molt velada.
- b. Al segon nivell s'accedeix amb invitació, perquè solen ser grups tancats i es comença a filtrar a la gent que hi vol accedir. És una manera d'establir un apropament i conèixer al nou. Aquest mètode és adient per a evitar a periodistes, membres de forces de seguretat i antagònics. Depenent el GUV, prima el fet que ja han conegut a la persona físicament o és recomanada per algun membre. S'evita igualment per part dels membres, fer manifestacions que puguin ser constitutives de delicte, perquè són missatges enregistrats i que poden servir com a prova acusatòria. En aquests fòrums sí és habitual trobar que comparteixen manuals electrònics i vídeos que de vegades no són accessibles, com per exemple, manuals de combat o vídeos d'agressions extremes (els típics que solen ser retirats immediatament de Twitter i *YouTube*).
- c. Al tercer nivell trobem canals molt reduïts de persones que es coneixen entre elles, on la radicalització és notable. És habitual utilitzar missatgeria instantània com *Whatsapp* o *Telegram*. Tenim varis exemples, com el del xat de *Whatsapp* anomenat *La manada*²⁰, on cinc membres d'aquest canal, que estaven a les festes de San Fermin de 2017, anaven pujant vídeos d'una agressió sexual en grup a una dona. Un altre exemple és l'agressió d'un hooligan del Betis a un ciutadà a

²⁰ http://www.elespanol.com/espana/20161203/175482904_0.html

Bilbao²¹. Podem saber d'aquesta agressió perquè una noia del grup tancat de *Whatsapp* va compartir el vídeo fora del grup, i en poques hores ja era *Trending Topic* a *Twitter* (tendència o tema del moment seguit per milers d'usuaris). Evidentment, ha d'haver-hi molta confiança entre els membres del tercer nivell, perquè els actes constitutius de delictes se solen compartir per retroalimentar-se entre ells. És una manera de demostrar qui és més valent o temerari, o qui està més implicat a la causa.

5.2.2. Captació en activitats i moviments socials

“El butlletí repartit en instituts, no està editat per la nostra associació, sinó per les joventuts (Joves Inconformistes), que sent una associació juvenil òbviament centra la seva activitat on hi ha joves d'entre 14 i 30 anys, que són els qui poden pertànyer a una associació d'aquest tipus. No obstant això, el CSyN Salamanca, com a associació legalment constituïda també ha realitzat en Instituts, on no solament estudien menors d'edat, campanyes de forma puntual enfocades a problemes que concerneixen els joves”²².

Els contactes socials són fonamentals per a poder reclutar militants, perquè accedeixen en major o menor grau a través de persones ja involucrades en les causes del moviment o amb figures d'autoritat moral. Això si ho ajuntem amb les xarxes socials, tenim una connexió adequada per establir noves relacions amb grups i organitzacions de discurs manipulat o de manipulació per coerció.

A tots els grups és habitual trobar el que anomenem agents radicalitzadors. La seva missió és avaluar les qualitats de l'aspirant i anar formant amb ell vincles íntims. Qualsevol persona fanatitzada pot complir aquest propòsit.

²¹ http://www.elespanol.com/deportes/futbol/20170503/213229194_0.html

²² Associació NS Centro Nacional y Social. <http://csynsalamanca.com/?p=507#more-507>

Als agents radicalitzadors els podem trobar en els següents ambients:

Taula 16: Espais de captació on es trobem els agents radicalitzadors

1. Ambients musicals
2. Ambients polítics i sindicals
3. Centres educatius (instituts i universitats)
4. Entre líders i membres de grups hooligans
5. Entre líders i membres d'associacions de caràcter cultural, esportiu, identitari...
6. Dins l'àmbit familiar
7. Centres de menors i Centres Penitenciaris

Una vegada entren en el grup hi ha diferents graus de dependència amb aquest, o amb el grup i el seu líder. La individualitat va esvaint, creant, com afirmen els experts, una addicció al grup. Hi ha un altre tipus de grups que tot és més informal. Tots aquests grups tenen la seva història, símbols, colors, tatuatges i codis de llenguatge. Però sigui com sigui el grup o colla, no deixa de ser un model d'exclusió social.

5.2.2.1. Captació als Grups d'Origen Llatí (POL)

Troben en totes les seves facetes, pràctiques molt invasives de manipulació psicològica.

- Els llocs de captació solen ser en Col·legis, Instituts, Parcs públics i dins de l'àmbit familiar. Solament es té en compte la nacionalitat en determinades POL.

- Abandonament condicionat: Es dona una circumstància molt habitual, s'entra de forma voluntària, però sortir és molt complicat i implica amenaces i violència la majoria de les vegades (acusacions de traïció normalment). Solament en casos com el canvi de població, l'entrada a la presó o el que criden carta de sortida, permet poder desvincular-se de la POL sense problemes per a la persona.

- Aquests grups s'acosten molt als anomenats Grups de Manipulació Psicològica.

5.2.2.2. Captació als grups hooligan o ultra

- El jove té prèviament un acostament a algun tipus de filosofia radical tipus Nacionalsocialista (NS) o d'Ultraesquerra, combinat amb estètica skinhead, punk, o transgressora.
- El jove sense tenir prèviament gens de l'anterior relatat, es va implicant cada vegada més en les dinàmiques de la graderia i va adquirint a poc a poc aquesta filosofia política que acompanya al grup.
- El jove està en una graderia que no hi ha política, però utilitzen la violència i l'animació com a principal canal d'expressió.
- Abandonament menys condicionat: Normalment influeix la maduresa de la persona, Pot ser que se li facin recriminacions i amenaces més vetllades, tret d'alguns casos d'agressió, no es pot acreditar que passi com en les POL.

5.2.2.3. Captació als grups NS o Ultraesquerra

Els processos de radicalització són varis però molt semblants entre ells:

- Hi ha contacte mitjançant xarxes socials. Consum de música, vídeos, propaganda, xerrades en fòrums, etcètera. Una espècie d'ensinistrament passiu.
- Hi ha acostament en llocs propicis per contactar amb membres d'aquest tipus de grups, com a Instituts, Gimnasos, Estadis, Sales d'oci, Parcs públics i dins l'àmbit familiar. Això va molt en funció de l'edat que té el jove.
- Abandonament menys condicionat: Pot ser que se li facin recriminacions i amenaces més vetllades, però no es pot acreditar que passi amb freqüència com en les POL.

5.3. Ensinistrament passiu o autoaprenentatge

El terrorisme internacional d'etologia gihadista fa públic un missatge d'extrema crueltat que pretén provocar terror en la població o en part d'ella, realitzant una crida als seus adeptes de tot el món perquè cometin atemptats. Aquest missatge es caracteritza per haver incorporat instruments de captació, ensinistrament i adoctrinament en l'odi a través de les xarxes socials. Fàcilment podem trobar en línia a líders carismàtics, vídeos sanguinaris, manuals de com matar occidentals i jueus, escoltar música que relata les heroïcitats dels combatents gihadistes, etc. Els destinataris d'aquests missatges poden ser individus que intenten atacar (després de la seva fanatització, adoctrinament i radicalització) contra els objectius assenyalats, incloent-hi atemptats suïcides. Però *Al Qaeda* o *l'ISIS* (Estat Islàmic) no han inventat res nou, més aviat han reinventat (amb molts recursos econòmics), una forma tradicional que utilitzen els *GUV* polititzats d'ençà que va aparèixer internet i inclús molt temps abans.

En aquest manual podem observar instruments de captació, ensinistrament i adoctrinament en l'odi que utilitzen la ultraesquerra i el moviment NS. A través de la xarxa, líders carismàtics fan proselitisme. Vídeos de baralles i agressions als antagònics o enemics amb milers de visualitzacions. Manuals de com agredir i fabricar explosius que es poden descarregar en format PDF o TXT. Només cal obrir el portal *YouTube* per escoltar l'últim en música *R.A.C.* o *ANTIFA*, acompanyat d'imatges violentes explícites que realcen les heroïcitats del moviment, etc. Els destinataris són individus que també es fanatitzen, s'adoctrinen i es radicalitzen. També ataquen en algun moment els objectius assenyalats, però amb la diferència que als *GUV* no es promou les accions de màrtir, perquè no prometen un *més enllà* de luxes. Però sí que animen a martiritzar-se d'una altra manera, que és pagant les conseqüències dels actes a la presó, com un veritable pres polític. El problema és el fet d'establir una diferenciació entre *terroristes domèstics* i delinqüents comuns. Mentre els primers tenen un objectiu i una motivació basats en la ideologia i l'odi, *la finalitat dels segons solen ser beneficis econòmics típics del delictes* (Bjelopera, 2012).

Taula 17: Formes d'ensinistrament passiu

Variables d'ensinistrament passiu o autoaprenentatge

5.3.1. La propaganda pel fet

5.3.2. Tàctica de resistent sense líder

5.3.1. La propaganda pel fet

“Cert, la sang ens horroritza; però si ha d'abocar-se alguna, que s'aboqui la del malvat. Qui sàpigues si per a una justícia menys estreta que la justícia humana sigui major crim ferir un animal benèfic que suprimir a un mal home. Tal vegada puguem afirmar amb raó: abans que abocar la sang de la coloma o del bé, vessar la del tirà. Per què vacil·lar a declarar-ho? Hi ha sangs que no taquen. Mans incòlumes, mans dignes de ser estretes pels homes honrats, les que ens alliberen de tirans. Ferir al culpable, solament a ell, sense sacrificar innocents, realitzaria l'ideal de la propaganda pel fet”²³.

5.3.1.1. Orígens de la propaganda pel fet

La propaganda pel fet és una doctrina anarquista, de finals del segle XIX, que es basa en l'impacte que genera una acció violenta en tota una societat. Aquest terme es va popularitzar a través de l'article *Propagande par le fait*, escrit probablement per l'anarquista francès Paul Brousse, l'agost de 1877, al butlletí de l'Associació Internacional de Treballadors, que era l'òrgan d'expressió d'un actiu nucli de militants de la regió francòfona suïssa, entre els quals havien trobat refugi destacats anarquistes estrangers com el rus Piotr Kropotkin i el francès Paul Brousse. L'article no al·ludia explícitament a cometre atemptats terroristes, sinó a diverses formes de protesta il·legal, inclosa la insurrecció armada²⁴. Arrel dels atemptats anarquistes produïts del 1877 cap endavant, l'expressió va tendir a usar-se sobretot per referir-se a aquestes accions i es

²³ González Prada, M. (1938). Anarquía.

²⁴ Farré, J. A. (2012). Terrorismo anarquista y terrorismo yihadí: un análisis comparativo. *Historia y Política*, (27), 227-249.

definien com a tàctica revolucionària. Els mitjans de premsa els van anomenar terrorisme anarquista. El teòric anarquista rus Pierre Kropotkine, va defensar públicament l'ús d'accions violentes a través de la *propaganda pel fet* com una *poderosa arrel de la consciència popular*²⁵. Segons el famós teòric anarquista rus Piotr Kropotkin: “*un acte pot, en pocs dies, fer més propaganda que milers de pamflets*”.

5.3.1.2. La propaganda pel fet a Espanya

A Espanya, l'adopció generalitzada de la propaganda pel fet per part de grups àcrates va encoratjar la planificació d'atemptats contra clergues, militars i burgesos²⁶. Les accions terroristes anarquistes individuals més comunes, eren mitjançant petites armes de foc o amb artefactes explosius. Els anarquistes vuitcentistes difonien receptes per fabricar explosius a través de fanzins clandestins. Aquest terrorisme autodidacta va acabar sent el famós recopilatori de receptes explosives, anomenat *The anarchist cookbook (El llibre de cuina anarquista)*, que es pot trobar fàcilment a les xarxes socials i també en portals de venda de llibres, com vaig poder comprovar personalment al comprar-lo en la pàgina d'*Amazon* i que em va trigar una setmana en arribar sense cap problema.

5.3.2. La tàctica de resistent sense líder

Ens hem de remuntar cap a finals dels anys 70, on s'edita el llibre *Els diaris de Turner*. És una novel·la epistolar, escrita el 1978 per Andrew Macdonald, pseudònim de William Luther Pierce, líder de la *National Alliance* (NA). La NA és una organització política nord-americana fundada per Pierce el 1974, de filosofia supremacista blanca, antigovernamental i antisemita. Tant aquesta novel·la com una altra, anomenada *Hunter*, escrita pel mateix autor, són considerats la filosofia de tàctica de *resistent sense líder*.

²⁵ Abastado, C. (1980). INTRODUCTION: À L'ANALYSE DES MANIFESTES. *Littérature*, 3-11.

²⁶ Albornoz, M., & Galeano, D. (2017). Anarquistas y policías en el atlántico sudamericano: una red transnacional, 1890-1910. *Boletín del Instituto de Historia Argentina y Americana "Dr. Emilio Ravignani"*, (47).

Però el pare de la *tàctica del resistent sense líder*, és Ulius Louis Amoss, Coronel del cos dels Marines, que va realitzar estudis sobre la possibilitat de crear grups de resistència davant una suposada invasió soviètica als Estats Units. Ho va anomenar com el *Leaderless Resistance*, on la supervivència es basava en una xarxa de grups sense cap jeràrquic, amb l'únic objectiu de realitzar accions de lluita. Així trobem un sistema de cèl·lules independents que tenen certa similitud amb les cèl·lules autònomes de l'anarquisme insurreccionalista, amb la característica principal que no compten amb cap estructura piramidal, evitant infiltracions al grup (Buezo, 2014:94).

5.3.2.1. La tàctica de resistent sense líder a Espanya

A Espanya trobem com a referència el *Manual de resistència sense líder*, d'autor desconegut, escrit possiblement a Espanya cap als anys 90, molt proper a la filosofia NS de *Bases Autònomes* (BBAA) i reeditat i ampliat diverses vegades, fins arribar a adaptar-se a la forma de fer dels *Hammerskin i Blood&Honour*. És un manual que ensenya els passos a seguir per ser un activista NS compromès. El problema radica en què ensenya com atacar a una o diverses persones, fent el major mal físic possible.

5.3.3. El llop solitari

És un terme utilitzat cap a finals del segle XX pels moviments de la supremacia blanca i racista nord-americana. El mètode d'acció imita les tàctiques de *la propaganda pel fet* anarquista i les de resistent sense líder, on trobem un sol individu independent a qualsevol moviment, xarxa o líder (Buezo, 2014:91). Segons la *Lliga Antidifamació*, Alex Curtis i Tom Meztger van promoure als Estats Units al final del segle XX, la *tàctica del llop solitari*.

Tom Meztger, antic alt càrrec del *Ku Klux Klan* (KKK) a l'Estat de Califòrnia, va fundar el 1983, l'organització supremacista *White Aryan Resistance* (WAR), formada per skinheads en la seva majoria. Meztger va defensar²⁷ la *tàctica de llop solitari* que promou l'activitat clandestina individual o de cèl·lules petites²⁸.

²⁷ <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/combating-hate/Alex-Curtis-Report.pdf>

²⁸ <https://cisde.es/observatorio/el-concepto-de-lobo-solitario>

La forma d'actuar segons Alex Curtis era a través d'accions violentes en solitari per evitar criminalitzar a més companys o organitzacions, *a través de qualsevol mitjà necessari com l'assassinat, l'ús d'armes biològiques o la venda de drogues als barris de negres*²⁹. Curtis va proclamar la doctrina de *les 5 Paraules: I have nothing to say* (no tinc res a dir). Curtis suggereix que és el que els activistes NS han de dir quan són arrestats, perquè l'FBI o la policia poden utilitzar qualsevol cosa que dius en contra teva davant un tribunal. Segons Curtis, darrere la Justícia es troba el ZOG (*Zionist Occupation Government*), o Govern d'Ocupació Sionista.

5.3.3.1. Característiques principals del llop solitari

La definició de llop solitari seria la d'aquell que actua per compte propi, i no té cap tipus de connexió ni rep ordres d'una organització³⁰. Però una definició més completa la trobem treballada pel Doctor Buezo³¹:

1. Actua en solitari i opera individualment.
2. No pertany a cap organització, grup o xarxa terrorista. Això no ha d'implacar que s'inspiri en algú, o tingui ideologies extremistes d'algun grup o capdavanter, que d'alguna manera són les que porten a un adoctrinament, a seguir un procés de radicalització que pot finalitzar desembocant en l'extremisme violent.
3. Actua sense influència directa d'un líder o una estructura jeràrquica.
4. Planifica la seva pròpia agenda terrorista, calculant les seves possibilitats en funció dels seus recursos.
5. Solen crear les seves pròpies ideologies extremistes combinant aversions personals amb objectius polítics i socials de caràcter més ampli (Jordan, 2001). Experimenten un procés d'autoradicalització ideològica i/o religiosa. En aquest sentit, un factor que explica la

²⁹ <https://www.adl.org/sites/default/files/documents/assets/pdf/combating-hate/Alex-Curtis-Report.pdf>

³⁰ Stewart, S., & Burton, F. (2010). Lone wolf lessons. STRATFOR global intelligence.

³¹ Buezo, M. T. (2014). Lobos de occidente: terrorismo individual como elemento emergente y evolución táctica de Al-Qaida. Instituto Universitario General Gutiérrez Mellado.

singularitat de la seva inspiració ideològica, seria l'existència d'algun tipus de problema psicològic.

El següent apartat considero que és necessari, per a diferenciar les tipologies criminals i ideològiques, en relació amb les conseqüències de l'autor dels fets:

6. L'acció de martiri d'un llop solitari d'etiologia gihadista és cometre el delicte acabant mort o per suïcidi. En el cas dels membres nacionalsocialistes i d'ultraesquerra, l'acció de martiri consistiria en acabar a la presó per ser conseqüent amb els seus ideals.

Actualment, la definició de llop solitari està molt condicionada als individus que realitzen violència terrorista, i els mitjans de premsa l'utilitzen per definir a les accions terroristes individuals d'etiologia gihadista. Segons aquest criteri, un llop solitari és aquell que *persegueix objectius polítics i que tracten de condicionar el comportament dels governs o de grups socials a través de la por* (Jordan, 2001). Però abans del *gihadisme global* que promou les actuals accions de llop solitari, trobem casos de persones d'ideologia NS que van intentar o van cometre atemptats terroristes, un dels últims casos recents és el cas d'Anders Behring Breivik que va assassinar a 77 persones el 22 de juliol de 2011 a Noruega.

6. Identificació d'ítems

Quan un jove va creant la seva identitat té en compte dos aspectes que per a ell seran molt importants, la roba i la música. A partir d'aquests elements principals sorgeixen uns altres com els símbols, colors, lectura, tatuatges, oci... Si aquesta persona s'involucra progressivament dins l'esfera dels GUV farà un canvi acultura'l important, perquè no s'integrarà a la societat deixant de seguir les normes i convencions socials comunes, per acabar formant part d'un estil de subcultura propi que influirà en tots els aspectes intrínsecs de la persona.

Ens trobarem persones amb estètica de Tribu Urbana amb el plus de context violent, amb una cosmovisió i narrativa molt elaborats. Per al fiscal Miguel Ángel Aguilar *la música i Internet són els dos principals mitjans que utilitzen les bandes organitzades amb discurs d'odi per difondre el seu ideari*³².

Al qüestionari pilot que s'adjunta en aquest projecte, el professional podrà identificar fins a quin punt aquesta persona està molt radicalitzada, fanatitzada o polaritzada, a través dels següents aspectes:

La Música, els símbols, els colors, els tatuatges, la roba, la literatura i l'oci

Aquests són principalment els indicadors de referència que poden ajudar-nos a mesurar el grau de radicalització que té una persona vinculada o no als GUV.

- a) La Música. Hi ha una sèrie de música específica per a cada GUV. Des de la música RAC (*Rock Contra el Comunisme*), Rap Polític (*ultraesquerra*) o Rap de grups d'origen llatí. No hi ha una llista tancada de grups, però n'hi ha referents de cada GUV i que són imprescindibles en la seva discografia.
- b) Els símbols. Cada GUV disposa d'unes imatges o iconografies pròpies que poden ser molt evidents (com una esvàstica) i no tant (com un sol negre o l'acrònim AHTR, típic dels nacionalsocialistes). Anar amb el cap rapat amb una bomber i botes militars, també és un símbol en si mateix.

³² <http://www.laxarxa.com/cultura-i-xarxes/actualitat/musica/noticia/els-musics-homofobs-es-moderen-a-catalunya-per-eludir-la-fiscalia>

Trobem per una altra banda, a grups musicals que disposen d'una iconografia pròpia i que exhibeixen els seus seguidors.

- c) Els colors. Hi ha grups que s'identifiquen amb colors específics. Per exemple, la banda llatina dels *Bloods*, acostumen a anar amb tota la roba vermella, inclús la interior. En el cas dels *Hell's Angels* no permeten de cap manera (que inclou també la violència física) que ningú dugui o l'exhibeixi els *seus colors* sense el seu permís.
- d) Els tatuatges. Normalment codifiquen els símbols per a dificultar la identificació policial. Acostumen a portar acrònims que poden ser números o lletres, o una combinació d'ambdós. També es tatuen el nom dels grups musicals que admiren, o de pel·lícules referents de cada *GUV*.
- e) La roba. Trobem marques de roba que no es troben als circuits comercials habituals i que ens poden informar ràpidament de la seva tendència política o ideològica. O marques de roba que trobem a les cadenes nacionals però que són utilitzades amb un propòsit d'identificar-se d'una forma més discreta. Aquest apartat el trobareu als annexes.
- f) La literatura. Sembla evident que si ens trobem davant un noi amb el cap rapat i amb una còpia del *Mein Kampf*, l'identificarem immediatament com a un neonazi. Però sabrem fer la mateixa interpretació si per exemple no porta cap tipus d'estètica visible? O si duu el *Manual de resistència sense líder* o el *Llibre de cuina de l'anarquista*, serà un *antisistema* llavors? Tots els *GUV* editen i distribueixen una literatura específica, i podrem identificar-la a causa del seu discurs justificatiu habitual i texts que són imprescindibles per aquests membres.
- g) L'oci. Molts d'aquest *GUV* són considerats pròxims a la forma de fer dels *grups de discurs manipulat*, on intenten que el jove tingui activitats d'oci dins del *GUV*, amb el consegüent aïllament progressiu. Des de la pràctica d'esports de lluita per aprendre a agredir a un rival, realitzar *airsoft* simulant els jocs de guerra o fins a participar en recitals de poesia nacionalsocialista o comunista.

Il·lustració 7: Cercle de la polarització o radicalització

Si es van sumant més indicadors, que acompanyen els aspectes quotidians d'una persona, més probabilitats tindrà aquesta per adquirir un comportament extremista o fanàtic.

6.1. L'ús de les cançons com a proselitisme

“És enorme l'impacte musical. Ho interioritzen i la seva penetració és més potent que un llibre o una revista, i al damunt els diverteix. Hi ha músiques que deuriem els seus autors i difusores ser posats davant el jutge doncs estem davant discurs d'odi implacable. I més que polititzada el que transmeten és un alt grau d'idealització que va més institutriu d'una conjuntura política. És a dir,

es fanatitza a través de la música, s'estén la intolerància, es victimitzen i es normalitza la violència"³³.

Al Dret Penal, l'*onus probandi* és la base de la presumpció d'innocència on el que acusa ha d'aportar la justificació. El nostre sistema penal es basa en el principi de la presumpció d'innocència que suposa una major càrrega probatòria sobre el Ministeri Fiscal o l'acusació particular o popular. Les fiscalies espanyoles especialitzades en els Delictes d'odi solen utilitzar com a element de prova per acusar l'ús o acumulació de música d'odi polititzada. És freqüent observar a les Sentències judicials que afirmen com un dels indicadors de polarització (radicalització o fanatisme) el consum massiu o tinença de música polititzada, de la mateixa manera que tenim com a indicador de radicalització d'etiologia gihadista el consum massiu i exclusiu de música corànica.

Partim de la base que al Poder Judicial tant jutges com fiscals, acusació popular o particular i policia judicial donen per fet³⁴ que una forma d'explicar el fanatisme es dona en les següents conductes:

- a) Assistir, Organitzar o Interpretar cançons violentes en concerts musicals (concretament en els de música RAC –*Rock Against Communism*-).
- b) Produir, distribuir o difondre al públic per qualsevol mitjà aquests tipus de contingut.
- c) Enaltir a grups criminals, considerats per als GUV com a presos polítics.
- d) Acumular aquest tipus de contingut musical al domicili.

El tipus delictuós relacionat només amb la música està generant sentències judicials relacionades amb:

³³ Entrevista realitzada a Esteban Ibarra, president de l'ONG Movimiento Contra la Intolerancia. Madrid: 18 d'octubre de 2017.

³⁴Vegeu a tall d'exemple a les conclusions dels magistrats sobre la influència de la música de l'odi polititzada en les següents Sentències: ROJ: SJP 136/2015 - ECLI:ES:JP:2015:136 | ROJ: SJP 118/2015 - ECLI:ES:JP:2015:118 | ROJ: SJP 117/2015 - ECLI:ES:JP:2015:117 | ROJ: SJP 144/2014 - ECLI:ES:JP:2014:144

1. L'enaltiment del terrorisme (Article 578 del Codi Penal)³⁵.
2. Provocació a la discriminació, a l'odi o la violència (Article 510.1 del Codi Penal)³⁶.
3. Delictes contra la comunitat internacional per difondre idees i doctrines que justifiquen el genocidi i que pretenen rehabilitar règims o institucions que recolzen aquesta pràctica (607.2 del Codi Penal)³⁷.

Trobem també una altra eina que compta l'Estat per justificar la seguretat ciutadana com la prohibició de realitzar concerts de música nacionalsocialista perquè s'afirma des de les forces de seguretat, Ministeri fiscal i organitzacions no governamentals que en acabar-hi aquests actes es cometen caceres a col·lectius vulnerables per part dels assistents podent acabar en homicidis³⁸.

Els conjunts musicals polititzats són conscients del missatge ideològic a transmetre i de l'eficàcia d'aquest en la gent jove.

6.1.1. Estudi amb la UdL de la música d'odi polititzada i la seva influència a les persones

Aquest fet tan singular que hem llegit dels apartats anteriors, obliga a pensar que la música és més poderosa del que sembla. Per aquest motiu es va obrir una altra nova via d'investigació amb col·laboració amb la Facultat de Psicologia de la Universitat de Lleida³⁹, on discutim la incidència del consum reiterat de música de l'odi polititzada i el poder del seu missatge.

³⁵ Roj: STS 748/2015 - ECLI:ES:TS:2015:748.

³⁶ Roj: SJP 117/2015 - ECLI:ES:JP:2015:117.

³⁷ Roj: SJP 118/2015 - ECLI:ES:JP:2015:118.

³⁸ Jutjat del Penal Secció: 6 de Barcelona. Número de Recurs: 501/2013 Número de Resolució: 108/2014.

³⁹ Blanch, Caballero i Docal (2017). *Text, Words and Rock&Roll*. ISSID. Warsaw, Poland. July 24-28. Projecte presentat al Congrés Internacional de l'ISSID (International Society for the Study of Individual Differences).

6.1.2. Metodologia

Per a fer aquest estudi, s'han recopilat aproximadament 1.000 cançons d'un centenar de grups musicals espanyols.

Per poder afirmar que un determinat grup musical o cantant està posicionat políticament en una tendència politicomusical molt marcada, hem utilitzat els següents criteris de selecció:

- a) Sentències judicials i escrits d'acusació de les fiscalies d'odi.
- b) Denuncies d'associacions no governamentals que persegueixen el discurs de l'odi.
- c) Preferències i gustos musicals que apareixen a portals nacionalsocialistes, d'ultraesquerra i independentistes a les xarxes socials.
- d) Portals de venda de marxandatge i música especialitzada dels GUV.
- e) Entrevistes realitzades a membres de les brigades d'informació del cos de Mossos d'Esquadra, Cos Nacional de Policia i de la Guàrdia Civil.
- f) De material intervingut als centres penitenciaris de Catalunya.
- g) D'entrevistes realitzades a aquests grups musicals en diversos mitjans, tant xarxes socials com skinzines.

Per a contrastar grups tan antagònics, es va decidir incloure un grup de control, afegint grups de gèneres musicals i amb un impacte comercial semblants, basant el criteri següent: que no inclouen a les seves cançons cap tipus de reivindicació política o que han declarat públicament no voler pronunciar-se. Incorporar aquests grups no ha sigut una tasca fàcil, donat que hi ha artistes Punk que declaren públicament el seu antifeixisme o anarquisme però això no vol dir que sostinguin postures d'ultraesquerra o independentistes. Una vegada compilada i carregada la música al sistema, vàrem crear tres corpus (arxius de text) anomenant-los *Right*, *Left* i *Neutral*. Aquests contenien les lletres de les cançons de tipus nacionalsocialista, ultraesquerra i neutres.

Per a treballar les paraules que ens poden oferir informació útil vàrem discriminar aquelles que no ens informen de res com són els articles, pronoms, conjuncions, etc. Com el contingut de text era aproximadament de 1.000 cançons, donava dificultats per a poder processar tanta informació (estem parlant de centenars de milers de paraules).

Per això vàrem aplicar un algoritme que ens generava de manera aleatòria una selecció de 20 cançons de cada tendència per a poder treballar amb el programa informàtic estadístic R per treballar la mineria de texts. El propòsit de la mineria de texts és processar informació no estructurada (textual) amb l'objectiu d'extreure índexs descriptius del text i permetre aplicar les tècniques de mineria de dades. A la taula 18 podem veure el detall d'aquest pas.

Taula 18: Descripció dels tres corpus (R, L i N)

	Right	Left	Neutral
Termes	3.218	8.176	6.183
Entrades no disperses	8%	9%	9%
Escassetat	92%	91%	91%
Longitud màxima del terme	16	21	17

Una de les primeres coses que crida l'atenció és que a les cançons *Right* el nombre de paraules diferents es només de 3.218 en comparació a les *Neutral* que li dobla amb 6.183, i les *Left* que incorpora 8.176 totals. Hem de recordar que hem eliminat les paraules que no ens aporten informació. Però potser el que crida més l'atenció és a l'aplicar la Llei de Zipf al corpus de texts. La llei de Zipf va ser formulada el 1945 pel lingüista nord-americà George Kingsley Zipf. És una llei empírica bibliomètrica que determina la distribució de les freqüències d'utilització de paraules en els textos⁴⁰. I afirma que en un conjunt de dades d'una llengua, la freqüència d'una paraula és inversament proporcional al seu rang en la llista global de paraules després de classificar-les per la seva freqüència de forma descendent.

⁴⁰ https://www.ecured.cu/Ley_de_Zipf

A la taula 19 trobem les paraules més freqüents (*Tf weighting scheme*) en cançons amb orientació política tipus *Right* (nacionalsocialista), *Left* (ultraesquerra) i sense orientació política *Neutral* (apoliticisme). Els tres termes associats, són aquells més freqüents que es relacionen amb la paraula analitzada:

Si observem les tres tendències, una de les paraules més freqüents que es repeteix en els tres grups és el terme *vida*. Però les paraules més associades per proximitat amb el terme *vida* canvien segons la tendència política.

- a) Les de tipus R (nacionalsocialista): *rapado, luz* i *bota*.
- b) Les de tipus L (ultraesquerra): *pensar, revuelta* i *orgullo*.
- c) Les de tipus N (apoliticisme): *momentos, magia* i *vivo*.

Taula 19. Termes més freqüents en les cançons nacionalsocialistes, ultraesquerra i apolítiques

Termes més freqüents en les cançons NS				Termes més freqüents cançons ultraesquerra				Termes més freqüents cançons apolítiques			
Right	Tres termes associats			Left	Tres termes associats			Neutral	Tres termes associats		
Sangre	Victoria	Historia	Pensar	Vida	Pensar	Revuelta	Orgullo	Corazón	Llorar	Seguir	Besos
Tierra	Gloria	Prestos	Ira	Mundo	Alma	Vida	Pensar	Vida	Momentos	Magia	Vivo
Lucha	Pueblo	Raza	Europa	Libertad	Gritar	Torturar	Olvide	Quiero	Caída	Podía	Marchar
Bandera	Levantar	País	Pura	Quiero	Techo	Barco	Carroña	Amor	Caricias	Juego	Impaciente
España	Farsa	Morirás	Negra	Dios	Digo	Dinero	Amo	Vivir	Único	Volvió	Principio
Luchar	Banderas	Corazón	Gritos	Pueblo	Yace	Libertad	Olvidar	Dolor	Error	Luz	Acabó
Camino	Morir	País	Pura	Mierda	Fracaso	Diversión	Policías	Siento	Destino	Perder	Amistad
Muerte	Aliento	Legión	Noble	Muerte	Crueldad	Educaron	Quemaremos	Gente	Acabar	Gusta	Entender
Pueblo	Raza	Gobierno	Sion	Puta	Caso	Moda	Rico	Vive	Amada	Paz	Confió
Vida	Rapado	Luz	Bota	Ciudad	Unidad	Acecha	Dirige	Cielo	Pesadilla	Frustración	Malditos

A l'observar a la Taula 20 els bigrames i trigrames amb més freqüència en cançons amb orientació política tipus (R i L), i sense orientació política (N). Dóna la impressió que cada grup polític informa d'unes particularitats especials pròpies, habituals del discurs politicoideològic de cadascun, en canvi en els apolítics no informa de res en especial.

Taula 20. Bigrames i trigrames més freqüents

Orientació política	Bigrames	Trigrames
Right	sangre honor vieja Europa Europa despierta siege heil luchando piedad	banderas negras luchando negras luchando ciudad vieja Europa despierta llegas mes puro montaría guardia luceros
Left	clase obrera vida muerte hijos puta lucha armada falsa democracia	visto calles ardiendo bienvenido grupo temido cae vuelve levantar luchar codo codo coches zeta cacheo
Neutral	Mirar atrás Quiero vivir Cree dios Quiero despertar Busco encuentro	Vive vida límites Vive sangra muere Falta hablar amor Campesinos obreros ciudad Unidad revolución igualdad

Quan agrupem els 60 arxius (il·lustració 8), barrejant R, L i N, veiem que el grup més compacte continua sent R (en verd). Podem plantejar-nos si el discurs nacionalsocialista de les seves cançons és més compacte. També és el grup que utilitza menys termes en comparació a L i N. Crida l'atenció els resultats obtinguts i obliga a plantejar-se si en els grups polititzats utilitzen un patró o model lingüístic determinat, diferent de l'habitual. Perquè recordem, que les seves lletres musicals són un conjunt de cabòries i històries del seu dia a dia.

Degut a la quantitat immensa de termes, aplicant un algoritme, hem escollit 20 grups musicals de cada tendència, agrupant-los en 60 arxius de text. Al comparar els grups N amb R, N amb L i N amb R i L, no ens indica res

especial; però al comparar els arxius R amb L ens dóna el dendrograma de la il·lustració 9.

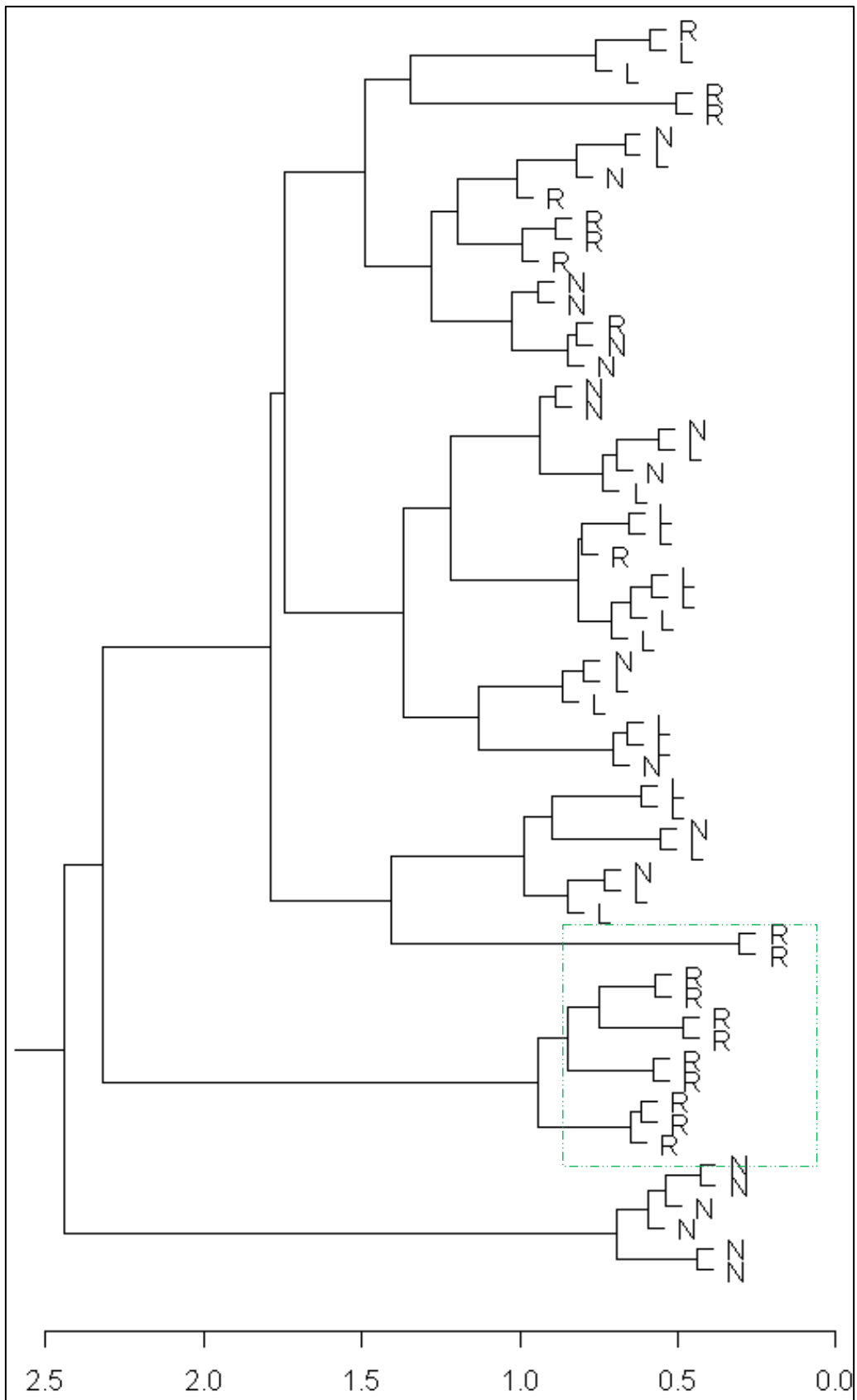
La Llei de Zipf es compleix a les cançons com passa amb la majoria dels textos. Una de les qüestions que més a sorprèn en aquesta recerca, ha sigut quan hem agrupat els textos en un arbre de classificació.

Dóna la impressió de què la forma d'utilitzar les paraules segons la tendència política és part de l'estructura del llenguatge musical polititzat. A les cançons apolítiques, no trobem cap tipus de patró tant rotund, poques branques i subgrups, com podem observar a la il·lustració 9. Veiem que amb els arxius L es trobem més barrejats i amb els arxius R formen agrupacions compactes.

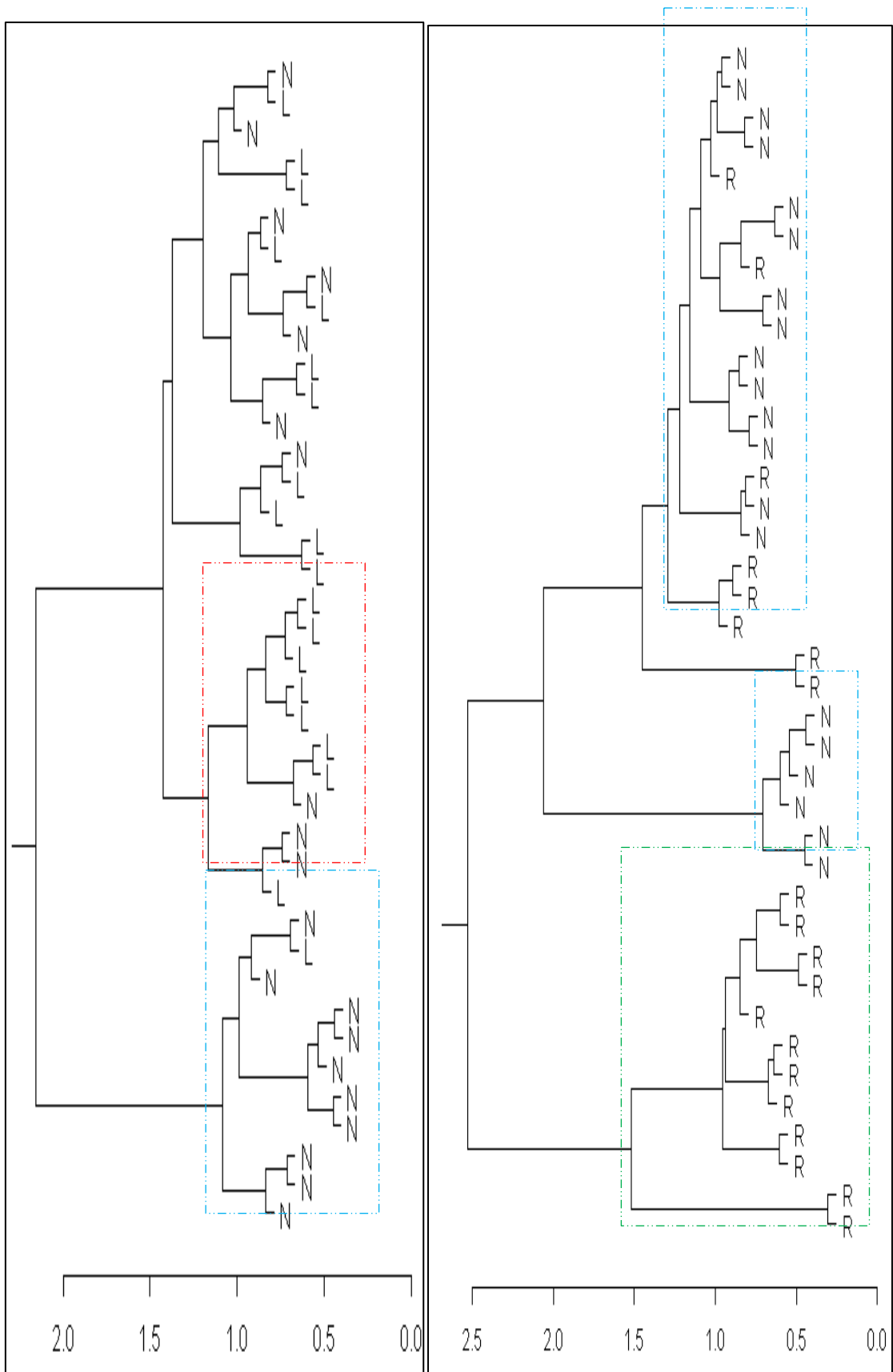
El dendrograma de la il·lustració 10 ens agrupa en dues gran famílies els 40 arxius de text (que són grups musicals cadascú). Trobem que la branca de baix (en vermell) s'agrupen 16 arxius, sent 15 de tendència L i un arxiu R. A la branca de dalt s'obren dues subbranques, on una (en verd) conté 9 arxius R i l'altra (en blau) conté 10 arxius R i 5 arxius L.

És per això, que la línia d'investigació que vam crear fa més d'un any amb la Universitat de Lleida (UdL), a dia d'avui (a 2018) va encaminada a comprovar si veritablement podem demostrar empíricament si la música violenta polititzada és un canal d'adoctrinament, i que els seus cantants, conscients de la repercussió del canal, potencien l'ús de les lletres per a fer proselitisme i fanatitzar a les persones.

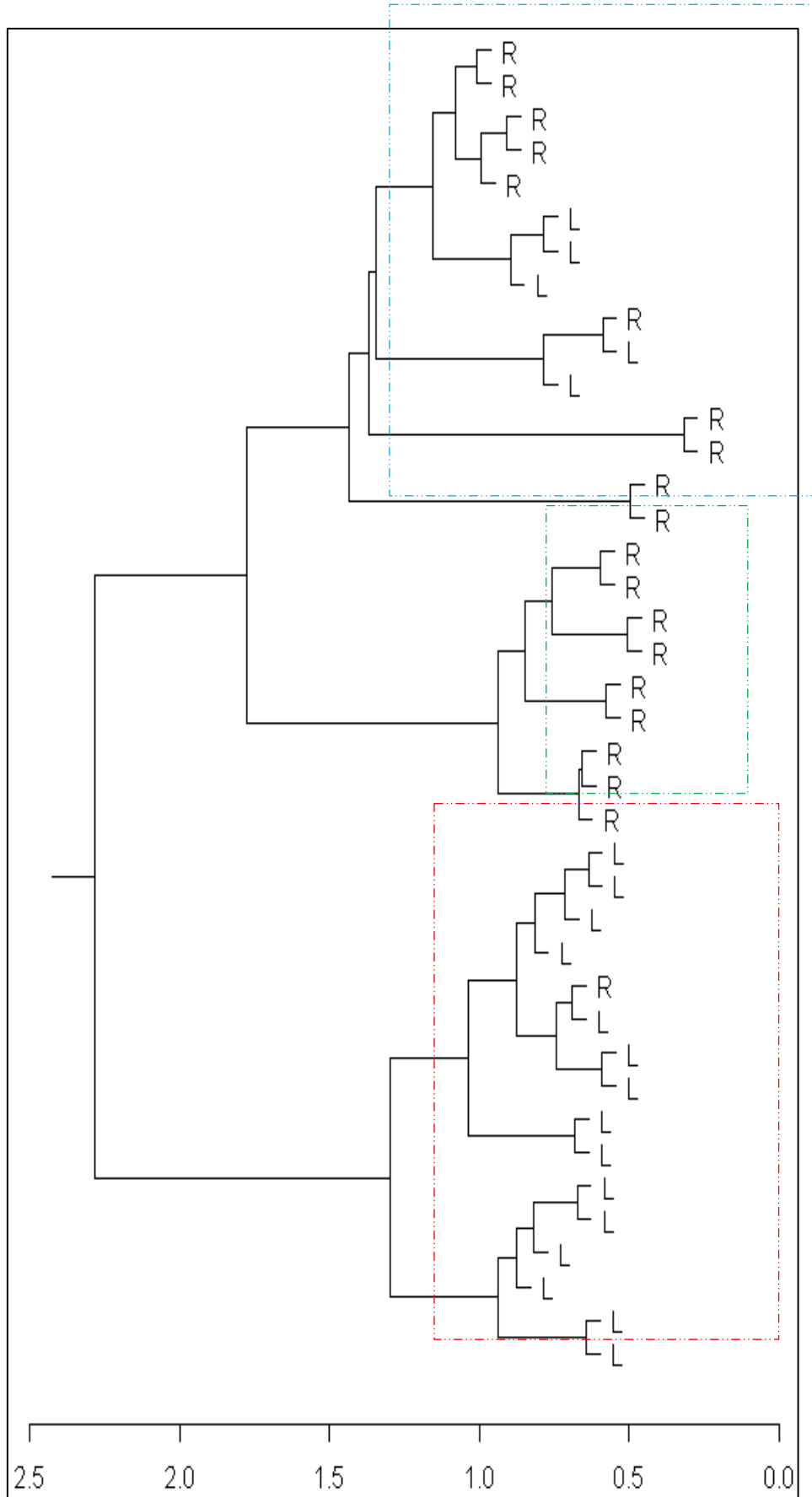
II-lustració 8: Dendrograma de R, L i N (60 arxius)

II-lustració 9: Dendrograma de L i N (esquerra). I de R i N (dreta)

II-lustració 10. Dendrograma de R i L (40 arxius)

6.1.3. Conclusions de l'estudi sobre la música polititzada violenta

- a) La música és un canal de transmissió per al jove on hi ha l'impacte del missatge violent i d'odi corejat per melodies amb més o menys bon gust musical i algunes d'elles amb ritmes actuals.
- b) La influència violenta de les cançons va posant a poc a poc en algunes persones. És per això que quan parlem de captació de persones a través de les xarxes socials per a combatre uns ideals globals des d'un pla personal, com és el cas del gihadista urbà, això que he relatat salvant les diferències, és un adoctrinament passiu en certa manera.
- c) El cantant i membres del grup musical (a tots els casos relatats són membres actius de la seva causa), li van ensenyant al jove com s'ha de comportar, què ha de pensar, o cap a on s'ha de posicionar, però sempre en aquest cas de manera violenta, sobrepasant el concepte estereotipat de rebel i portant-lo a un nivell superior i marcadament antisocial, excedint les normes legals i socials, fent la seva com la veritable llei que l'empara.
- d) S'observa als grups d'ultraesquerra un patró de comportament repetitiu envers l'animadversió cap a les forces de seguretat i que es fa en un context polític amb una eina d'influència tan poderosa com la música.
- e) En alguna cançó o declaració sembla que hi hagi una exigència al consumidor final d'aquest producte (al fan o seguidor) que li recorda que ha de passar a l'acció, que materialitzi tot allò que li diu el grup musical.
- f) El discurs de l'odi en aquest cas es canta acompanyat de guitarres o bases melòdiques, i que porta aquest jove al seu telèfon mòbil o MP3 com acompanyament de les estones que està sol o acompanyat a casa seva, al parc, mentre va caminant cap a l'institut o la feina, etc. Escoltant contínuament que si veritablement és un skinhead, un hooligan, un gang, el dia que sigui necessari ho haurà de demostrar sacrificant la seva llibertat si es donés el cas per a cometre un delictes absurd i sense sentit que pot anar d'unes simples lesions a la mort d'una altra persona.

g) D'un dels entrevistats, el cantant i líder d'Odal, un grup de música RAC que es va desfer l'any 2005, al veure els resultats de la taula 19, on hi ha els termes més freqüents analitzats en les cançons nacionalsocialistes, em va marcar aquelles que ell havia utilitzat per a compondre les seves cançons. Em va assenyalar 19 de les 40 paraules totals com aquelles que havia usat molt sovint: *“te les podria assenyalar, perquè recordo totes les meves lletres, les paraules que jo he utilitzat més a les meves cançons. De la meva cançó Una nueva revolución, et puc assegurar que apareix un 70% de les paraules d'aquesta taula”*. Pot ser el més curiós, és que el grup Odal no va ser analitzat per l'estudi que vam realitzar amb la Universitat de Lleida (UdL). És per això, que la investigació que realitzem a la UdL, va encaminada a esbrinar si aquestes anàlisis ens presenten part d'un discurs estructurat, creat per a transmetre un adoctrinament. Com hem vist de les il·lustracions 9 i 10, canvia molt l'ús de termes en funció de ser tipus N (NS) i L (ultraesquerra), però que expressa a la vegada, parts de la forma de pensar d'aquestes filosofies tan antagòniques. En canvi, els termes del grup N (neutrals), no ens informen de res en especial. Hem d'insistir que parlem dels mateixos gèneres musicals: punk, ska, hip hop, hardcore i d'altres. Podem afirmar llavors que trobem un gènere musical que podem anomenar *música polititzada violenta*, típica d'aquests grups i encaminada a realitzar adoctrinament i proselitisme.

6.2. L'ús de la simbologia

Hem de tenir en compte que totes les situacions on s'exhibeixen elements simbòlics, judicialment es considerarà, que tenen un què de difusió d'un discurs de l'odi, de tant en tant hi hagi algun grau d'afectació, encara que sigui genèric. I això suposa coneixement, perquè si un jove va a un institut o universitat vestit d'una manera determinada i els altres estudiants no tenen ni idea de què significa les coses que porta aquesta persona, per si, no estarà fent un discurs de l'odi. És diferent el que expressi, quina pauta de comportament o conducta aporti, si el comportament és el de la imposició o el de la dominació sobre els

altres, insultar als col·lectius víctimes de delictes d'odi... el que tenim llavors serà un element que determina la situació de circumstàncies subjectives de l'autor del fet.

Segons el diccionari de la llengua espanyola, el símbol és un *element o objecte material que, per convenció o associació, es considera representatiu d'una entitat, d'una idea, d'una certa condició, etc. És una forma expressiva que utilitza el suggeriment o l'associació subliminal de les paraules o signes per produir emocions conscients.*

El símbol és un recurs utilitzat per transmetre informació sense necessitar grans textos o paraules. L'avantatge és que immediatament és reconegut i tot aquell que l'observa coneixerà el seu significat per comprendre a què fa referència. Sol ser un dibuix o diagrama que tingui per fi representar sintèticament una idea, una sensació, un objecte, una marca... però també pot ser altres aspectes com la música, la roba, els tatuatges perquè són elements que tenen una gran condensació de sentits i significats. D'aquesta manera trobem símbols de participació, de solidaritat, de jerarquia, d'evocació del passat; símbols nacionals, ètnics, mítics, religiosos, etc. (Giménez, 1995). Si veiem a un noi amb el cabell rapat, amb una caçadora *bomber*, i unes botes militars negres, l'identificarem immediatament com un skinhead. No podem determinar la ideologia perquè falta un altre tipus d'informació simbòlica, però la vestimenta és un símbol en si mateix. I això també ens succeirà amb la música i els tatuatges.

6.2.1. Símbol violent o de l'odi

El símbol és una escenificació de la ideologia (Balandier, 1994). Hi ha símbols que un ciutadà comú, no identificarà o no sabrà determinar a quin grup violent pertany; però intuirà que pertany a una ideologia violenta, perquè la majoria de símbols violents tenen unes qualitats que els hi diferencien de la resta. Això és degut perquè el símbol violent:

1. Aplega una gran condensació de sentits o significats.
2. Adquireix valor en si mateix, investeix sentiments i s'aprecia la seva possessió i la seva utilització.

3. L'aspecte, abillament i els complements tenen valor de símbol. Implica la fusió de diferents elements en unions (sincretisme) que manquen d'una coherència interna. Això ho veiem molt al futbol, quan una pancarta política dels hooligans vol expressar també que és part dels colors del club. Fan una combinació on política i futbol estan units.

6.3. La influència de la literatura i el llenguatge

Cal tenir en compte, que quan una persona és integrant de l'ambient dels GUV, arriba un moment que aplicarà la violència física o verbal contra membres de grups antagònics o col·lectius que persegueixen. La majoria de les vegades ho fa en grup, perquè al cap i a la fi, minimitza el risc de ser agredit. Pel que, caldrà demostrar als companys, que està implicat per la causa, àdhuc tement que la cosa pugui acabar malament (acabar lesionat, o lesionar, amb el que implica poder ser denunciat; també poden donar-se destrosses de mobiliari o béns, tan públics com a privats). La cultura violenta, les armes, la música de l'odi... són aspectes rellevants en el dia a dia d'un simpatitzant o membre dels GUV.

Hi ha eines efectives per a des-radicalitzar a aquestes persones que fa tants anys que porten interioritzada aquesta mentalitat violenta i que consumeixen molta literatura violenta? Aquesta és la resposta a contestar. Hi ha gran dificultat per començar a tractar a una persona que accepta, justifica o celebra i exalta aquests actes de violència mitjançant un discurs molt elaborat. La literatura de l'odi abunda i ajuda a elaborar un discurs d'odi complex.

6.3.1. Patrons lingüístics habituals en el discurs de l'odi

Normalment trobem un patró que es repeteix en els missatges provinents de discursos, xarxes socials o altres canals de comunicació. No necessàriament s'han de donar tots els ítems, però solen ser els següents:

- a) És un discurs immediatament identificat per la persona perjudicada. Es nota que no hi ha tolerància, o que pot ser, el discurs explica que primerament s'intenta o s'ha intentat ser tolerant però que és impossible a causa del no enteniment o dificultats promoguts per la minoria o

col·lectiu assenyalat. És per això que el discurs pot ser excloent o d'aparença no excloent.

- b) És un discurs que va calant entre la població de tal manera que pot provocar:
- Proposar o engegar canvis a través d'eines jurídiques o polítiques per part d'actors públics, com per exemple fer un ús institucionalitzat perquè també hi ha una circumstància politicosocial que utilitzen per obtenir suport de la població o de l'opinió pública.
 - Normalitzar un discurs de rebuig per part dels ciutadans envers els col·lectius assenyalats a través d'associacions, col·lectius o mostres espontànies de suport d'aquests discursos fets per ciutadans.
- c) És un discurs que es fa amb intel·ligència. Hi ha molta ambigüïtat al missatge. Es decoloren les expressions, però conserva un contingut de fons. Trobem una sèrie de prejudicis o fets de contingut social, que es donen com habituals en els col·lectius assenyalats. Moltes vegades van acompanyades de fets o xifres que són exagerades a la realitat i que amplifiquen la magnitud i la sensació d'impunitat dels col·lectius assenyalats.
- d) És un discurs de menyspreu. Es queixen quan els assenyalats han guanyat drets o tenen avantatges de qualsevol tipus. Tota manifestació social dels assenyalats provoca una sèrie de crítiques molt definides. Pot comportar denunciar una sèrie d'abusos que suposadament cometien aquestes persones amb els ajuts públics.
- e) Està carregat de missatges indirectes que no tenen cap rellevància penal perquè no busquen incitar a l'odi de forma directa o més ben dit, a què es cometin actes de violència o hostilitat als col·lectius assenyalats (ja que saben que és delictes, però entenen que l'objectiu és l'acceptació d'aquest discurs per part de terceres persones). Són missatges que no encaixen de forma clara al tipus penal, ni tan sols alguns d'ells podrien ser tipificats com a injúries. També pot ser un missatge innocu però que els assenyalats veuen com a forma de discriminació.

- f) Genera una sensació d'inseguretat als assenyalats. Perquè es busca comparar-los amb personatges que generen rebuig social per qui representen i que tenen versemblances amb el col·lectiu assenyalat.
- g) El discurs intenta generar sensació de culpabilitat als col·lectius assenyalats o simplement provocar-los per sentir malestar.
- h) Acusa aquelles persones que no es volen posicionar o defensen als col·lectius assenyalats. La forma més habitual d'atac és que no entenen *“la realitat o el problema de fons”*. Moltes vegades s'utilitza la frase *que els acullin a casa seva o com viuen en residències o xalets no tenen ni idea de la realitat*.
- i) És una conducta d'assetjament que pot generar por, inestabilitat o ansietat.
- j) Si busquéssim l'arrel de qui va ser l'autor originari, o que va llançar aquest missatge seria impossible de trobar, però si veiem els perfils de qui solen reenviar-lo, molts d'ells tenen un posicionament ideològic definit.

6.3.2. El discurs de l'odi a les xarxes socials

El 9 de novembre de 2009, les targetes de prepagament anònimes a Espanya van ser desconnectades definitivament. Es va fer com a mesura de seguretat per lluitar contra delictes greus relacionats amb el terrorisme i el crim organitzat principalment. Actualment hi ha un mercat negre i en molts països es pot continuar comprant targetes sense tenir-se que identificar. L'avantatge d'estar registrat és a l'hora d'interactuar amb les administracions públiques i la banca en línia; el perill és el possible ús que pot fer l'Estat com a eina de control social.

La realitat de les xarxes socials, ens emmarca en un escenari on podem crear una identitat digital anònima, que no controla cap aspecte bàsic com per exemple l'edat. És innegable que és senzill obrir un compte sota un nom suposat, fals o d'una tercera persona, utilitzant una imatge aliena o fins i tot fer-se passar per una persona diferent de la xarxa. A Espanya el delictes de suplantació d'identitat a les xarxes socials, no es troba tipificat expressament en

el nostre Codi Penal. Amb el que trobem que un dels drets bàsics de les persones queda vulnerat i és fàcil d'atacar.

Els GUV realitzen una intensa activitat a les xarxes socials a través de webs, blocs, fòrums i programes de missatgeria instantània. S'han canviat les formes de comunicar-nos les persones, i en els GUV també hi ha hagut aquesta adaptació. En el seu cas es connecta el món virtual dels grups ideològics violents amb la realitat dels escenaris que ocupen els seus membres i simpatitzants, tant als estadis de futbol, seus i locals socials i altres espais que freqüenten.

Des de la reforma del codi penal del 2015, hi ha hagut a Espanya més de 70 sentències per enaltiment del terrorisme o humiliació a les seves víctimes, segons dades del Consell General del Poder Judicial. Instrumentalitzar judicialment el discurs d'odi per part de les forces polítiques ha provocat un augment injustificat de les condemnes penals d'accions basades en comentaris, en la seva majoria, donant-los-hi categoria d'enaltiment del terrorisme i humiliació a les seves víctimes. De la mateixa manera que hi ha un codi de circulació, que imposa les normes i faltes als conductors i vianants, que els sancionen pecuniàriament en actes que no són infracció penal, hi hauria d'haver un codi de pràctiques o de conducta de les xarxes socials per ficar uns límits que sobrepassen la llibertat d'expressió. Però un dels majors problemes és l'arbitrarietat a l'hora d'imposar uns suposats límits. Alguna acció s'ha de fer per evitar imposar sancions a cop de sentència penal. Potser hi ha actituds que s'hauria de plantejar sancionar-les econòmicament, pel mal subjectiu que causa a les seves víctimes. *És important buscar la proporcionalitat i veure les circumstàncies de cada cas, però la via penal és imprescindible per perseguir discursos que posen en perill el model de convivència democràtic i la dignitat de les persones* (Aguilar, 2016).

6.4. L'ús dels tatuatges als GUV

Podríem categoritzar els tatuatges, parlant en aspectes d'intel·ligència policial, en tres tipus diferenciats (taula 21):

Taula 21: Tipus i finalitat del tatuatge

Tipus de tatuatge	Finalitat o missatge
Tatuatge comú	Seguir unes modes estètiques
Tatuatges específics relacionats amb:	
a. Grups urbans	Admirar una ideologia i estètica
b. Amb activitats o estil de vida criminal	Indiquen un estil de vida
c. Els relacionats amb professions	Informen de les activitats laborals
Tatuatge dels GUV	Informa d'una pertinença activa a una banda i adoptar conductes temeràries

6.4.1. Tatuatge comú

Amb diverses tendències com a *Realista*, *New Traditional*, *Old School*, *Ornament*, *Brush*, *Black & Grey*... Exhibint tot tipus de motius que poden anar des de lletres, noms, animals, persones, éssers mítics, dels dibuixos animats, en definitiva, qualsevol cosa que puguem imaginar i que és tatua de forma voluntària la persona.

6.4.2. Tatuatges específics

- Grups urbans, principalment motius o dibuixos carregats d'ideologia. Que podem agrupar (per l'interès policial que tenen) en dues tendències diferenciades com la Nacionalsocialista, i la d'ultraesquerra.
- Amb activitats o estil de vida criminal. Els tatuatges realitzats dins de la presó poden portar motius que indiquen una vida delictiva o penitenciària. També trobem persones que sense haver comès delictes prèviament, admiren conductes delictives o de rebuig a les forces de seguretat o al sistema, com per exemple, l'acrònim A.C.A.B. o la seva

versió numèrica del 1.3.1.2. També és freqüent en entorns ultres o hooligans el dibuix típic dels *drugos*, o la mescla equip de futbol i tendència política o ideològica.

- c. Els relacionats amb professions (militar, mariner, esportista...). Podem conèixer una persona que va participar en una unitat militar concreta, o si va anar un legionari estranger. També, molts esportistes d'elit que han participat en unes olimpíades, solen tatuar-se l'emblema dels Jocs Olímpics amb el nom de la ciutat que els va organitzar i la data de les olimpíades. Però en ambients menys professionals, hi ha gent que es tatuen referències a esports que practiquen, com són els de contacte i de lluita entre uns altres.

II-lustració 11: Tipus i finalitat dels tatuatges

D'esquerra a dreta (II-lustració 11) podem veure la diferència d'un tatuatge amb connotacions d'estil de vida i amb altres que informen d'una ideologia: Uns skinheads amb el skin crucificat al pit. L'edil de l'Ajuntament de Barcelona (2015-2017), amb els següents símbols visibles, samarreta d'Hugo Chávez; tatuatge d'acció antifeixista al coll; el *Che* Guevara a l'avantbraç; la frase *la ràbia pot més que la desesperança*, a l'altre avantbraç; les paraules *Amor – Odio* als dits de les dues mans.

6.4.3. Tatuatges dels GUV

La característica principal és, que ens informa de la pertinença activa a un GUV. No tothom es pot fer un tatuatge d'aquest tipus sense permís, perquè a diferència dels símbols ideològics, aquests són emblemes oficials del grup, que només poden portar gent del grup. I encara així, hi ha símbols reservats per a les diferents categories de l'organització interna. On trobem una regulació molt

estricta, i que ens pot aclarir la rellevància que comporta és als OMCG 1% on segueixen aquestes pautes com autèntiques doctrines i rituals iniciàtics dins els seus grups, com una manera d'agermanament amb la comunitat.

Cal destacar també com una altra característica important, el fet d'abandonar o ser expulsat del grup. Perquè és llavors quan el tatuatge ha de ser esborrat, al deixar de ser un membre actiu. Si no se'l treu, serà perseguit per tots els membres que configuren l'associació, i potser les maneres d'esborrar aquell signe no siguin agradables.

Qualsevol persona es pot tatuar allò que li plagui, però ha de ser conscient que si es troba a membres d'aquell grup concret, s'interessaran del perquè exhibeix un símbol reservat només a membres. *“tu no pots tatuar-te el que et plagui i després anar de festa sense tenir conseqüències... de festa a la Level⁴¹, un skinete bakaladero tot passat de voltes, s'havia pintat a bolígraf un símbol dels Hammerskins al pit, i allí ballant sense samarreta i amb la mà aixecada... doncs li van rodejar un grup dels Hammers de València a demanar-li explicacions, i clar! Ni era prospect, ni de ple dret... li van caure d'hòsties des de dins la pista fins al carrer”⁴².*

6.5. L'ús dels colors i la seva relació amb els GUV

A la taula 21 observem les fletxes discontinües, que marquen trets comuns de les bandes organitzades amb els grups ideològics. Trobem petites i matisades versemblances entre algunes filosofies o tendències polítiques amb bandes organitzades.

Cal aclarir que les bandes (llatines o tipus OMCG 1%) estan per damunt de la ideologia. És veritat que es poden donar casos concrets de Capítols de motards molt polititzats però mai de forma genèrica.

⁴¹ La discoteca Level 0 era un *after hour*, situat a la població de La Pineda (Tarragona) que concentrava als anys 80 i mitjans dels 90, skinheads nacionalsocialistes de tota Catalunya i d'altres llocs d'Espanya. Era un local molt freqüentat els diumenges al matí, i era el lloc de referència de l'anomenada *Ruta del Bacallà* catalana.

⁴² Entrevista realitzada en Tarragona el 30 de juny de 2017, a àlies Marcos, antic skinhead NS

En canvi, l'ús de la simbologia dels grups NS i ultraesquerra tenen finalitats molt semblants.

Els colors genèrics emprats són idèntics (Blanc, negre i vermell), juntament amb l'estètica. La única diferència és el discurs ideològic i els símbols.

Tots dos pols enalteixen símbols de líders i d'antigues dictadures, que representen la seva base ideològica, que també té en comú la lluita contra el sistema actual, al que qualifiquen com el que porta tots els mals al poble. Els moviments NS i d'ultraesquerra comparteixen els mateixos mètodes i espais per a donar difusió de la seva simbologia.

A les bandes organitzades la simbologia i els colors són com una manera d'identificació i tret identitari, que ajuda a conscienciar-los que formen part d'una gran família *criminal* (o *pseudocriminal*). Uns sentiments molt semblants que tenen els grups de crim organitzat com la màfia *Yakuza* o la màfia roja dels *Vory Z Zakone*, que en aquest cas, no porten cap tipus d'estètica definida i els seus símbols informen d'una vida delictiva i de la seva posició dins el grup. Una curiositat que tenen els *Vors* o *Iladres de llei*, és que són els únics que mai reneguen de la seva condició, encara que això els hi porti problemes de tipus legal.

Tots els altres difícilment admetran ser part activa del grup o formar part de les seves estructures. La ideologia no entra dins la política dels grups de crim organitzat ni de les bandes organitzades, perquè per damunt de tot està el benefici envers el grup.

Les posicions ideològiques o polítiques a aquestes organitzacions criminals queden en un segon pla, on permeten llibertat de pensament sempre que no entri en conflicte amb els interessos econòmics o de seguretat de l'organització.

Taula 22: Ús de la simbologia als grups. Elaboració pròpia

Us de la simbologia a través dels Grups Urbans Violents i el Crim Organitzat

NACIONAL SOCIALISME

1. Recuperar antics símbols de dictadures i imatges de líders.
2. Enaltir la supremacia racial. El sentiment NS.
3. Per publicar una política activa o un sentiment nacionalista.
4. Vinculació amb activitats esportives com el futbol o esports de lluita.
5. Vincular-ho amb un estil de vida com el *casualisme* o *hooliganisme*.
6. Acompanya o decora un estil musical.
7. S'apoderen i perverteixen la simbologia antagonònica.
8. La usen per donar a conèixer i difondre el seu ideari a través de les xarxes socials.

TRETS COMUNS

Troben persones amb aquestes ideologies sense tenir que pertànyer a cap col·lectiu concret: Des d'actors solitaris fins a membres de grups organitzats

Els colors genèrics utilitzats són: Blanc, negre i vermell

La estètica es molt variada: *Skinhead, Punk, Heavy, Casual, Straig Edge, Ambigus, Posers*, o sense cap estètica definida.

La ideologia es la que veritablement marca la diferència d'ambdós extrems

ULTRAESQUERRA

1. Recuperar antics símbols de dictadures i imatges de líders.
2. Atacar a la Burguesia i a l'Estat.
3. Per publicar una política activa o un sentiment nacionalista.
4. Vinculació amb activitats esportives com el futbol o esports de lluita.
5. Vincular-ho amb un estil de vida com el *casualisme* o *hooliganisme*.
6. Acompanya o decora un estil musical.
7. S'apoderen i perverteixen la simbologia antagonònica.
8. La usen per donar a conèixer i difondre el seu ideari a través de les xarxes socials.

BANDES ORGANITZADES

- PANDILLES D'ORIGEN LLATÍ**
1. Sentiment de pertànyer al grup o família.
 2. Marcar límits territorials (mapes mentals).
 3. Establir un estil de vida: *Gang*.
 4. Us de les xarxes socials per donar a conèixer al grup.

- MOTORCYCLES CLUBS (MC)**
1. Sentiment de pertànyer al grup o família.
 2. Marcar el poder del grup (exogrups).
 3. Establir un estil de vida: 1% *Gang, Biker*.
 4. Us de les xarxes socials per donar a conèixer al grup (exogrups).
 5. Requereix autorització portar-lo o tatuar-se'l.

Per a ser d'aquests grups hi ha un procés de selecció i filtre d'aspirants.

Els colors utilitzats són molt variats, tenint molta importància a les Bandes llatines i els MC. Al crim organitzat no es rellevant.

L'estètica està molt definida i es molt concreta a les bandes llatines i MC. Serveixen per informar de la posició i càrrec del membre.

La ideologia es secundària. El grup està per damunt de tot i busquen beneficiar al grup.

Els símbols utilitzats a les bandes llatines i MC segueixen als que no ho poden portar.

La *màfia Russa* i *Yakuza* utilitzen el símbol per informar de la posició i els delictes comesos. No tenen colors específics ni estètica definida.

CRIM ORGANITZAT

- MAFIA RUSSA (Vory Z Zakone)**
1. Sentiment de pertànyer al grup o família.
 2. Marcar el poder del grup (exogrups).
 3. Informa del seu estatus (endogrups).
 4. Requereix autorització tatuar-se'l.
 5. No solen exhibir els seus símbols.
 6. No renequen de la seva condició davant FCS.

- MAFIA YAKUZA**
1. Sentiment de pertànyer al grup o família.
 2. Marcar el poder del grup (exogrups).
 3. Informa del seu estatus (endogrups).
 4. Requereix autorització tatuar-se'l.
 5. No solen exhibir els seus símbols.

7. Proposta d'indicadors de polarització

Els indicadors de polarització són indicis que ens alerten sense cap mena de dubte sobre la potencial existència de motivació. A més indicadors de polarització podrem acreditar que hi ha una motivació o indicis racionals de conductes o tendències basades en la radicalització de la persona. Com hem vist en aquest manual, la majoria d'indicadors estan relacionats entre ells, i no te massa sentit que només un o dos apartats es compleixen i la resta no. En aquest cas és conforme l'habilitat que tenim els professionals per esbrinar quin són els elements que ens estan ocultant per evitar ser identificats com a membres actius d'un GUV.

7.1. Anàlisi dels indicadors de polarització

Arrel de l'anàlisi de tots els elements que s'han utilitzat en aquest projecte, he extret tots aquells indicadors significatius que ens indiquen la pertinença o grau de polarització d'una persona envers els GUV. A partir d'aquí hem constatat que els indicadors es podrien agrupar en apartats diferents, arribant a un total de 14 (Taula 23).

Tots aquests indicadors són preliminars i experimentals. El següent pas serà validar l'eina a través d'una anàlisi factorial i una valoració psicomètrica amb subjectes ficant com a criteris externs, part dels ítems que trobem a l'apartat 1 Filiació. És per això que aquest manual no deixa de ser un document viu el qual anirà canviant d'aspecte conforme s'avancin en les investigacions posteriors.

Taula 23: Llistat d'indicadors de polarització

1. Filiació
2. Ideologia
3. Simbologia
4. Verbalització
5. Accions polítiques
6. Accions violentes
7. Vestimenta
8. Tatuatges
9. Literatura
10. Musica

11. Esports
12. Futbol
13. Xarxes socials
14. Centres d'internament de seguretat. Indicador complementari.

Quan apliquem la suma dels 14 ítems de l'*Apartat 14 Centres d'internament*, canvien les rellevàncies dels indicadors. El fet d'estar una persona tancada en un centre d'internament fa variar ostensiblement la conducta cap a un allunyament al GUV o al contrari, la persona necessita el recolzament d'aquest, agreujant la situació. En aquest cas, les possibilitats de resocialització i rehabilitació perden considerablement la seva eficàcia perquè com observem en aquests ítems, la persona realitza tasques a favor del GUV, o manifesta els seus prejudicis condicionant la seva vida ordinària. Està demostrada la participació criminal dels GUV dins els centres d'internament de seguretat (presons i centres de menors) relacionada amb el control del tràfic d'estupefaents principalment.

Taula 24: Llistat d'indicadors de polarització

Tipus d'indicador	Indicadors de polarització
1. Filiació	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pertany a un grup organitzat de caire extremista i considerat perillós. Ho manifesta ell mateix o hi ha informes policials o judicials que ho demostren. 2. Realitza actes o manifestacions de forma oberta basats en discursos de discriminació i odi de manera gratuïta o sense motiu aparent. 3. Té amics o recolza gent, que estan a la presó o amb antecedents per fets relacionats amb el grup o la ideologia al que està vinculat com a membre o simpatitzant. 4. Ha realitzat tasques d'informació o seguiment per encàrrec del grup. 5. No se sent membre d'un grup especial però està implicat amb associacions de caire identitari, okupa o semblants. 6. Participa en activitats benèfiques, com la recollida de menjar o joguines, dirigides només per a espanyols perquè està convençut que ja hi ha massa associacions que donen als de fora. 7. Realitza sortides a la muntanya, practica esports o activitats a l'aire lliure a través d'aquestes associacions. 8. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que no és membre actiu al grup. Que no el deixen o no pot assistir a les reunions. Que no té veu ni vot. Que sol acompanyar-los per amistat. 9. El grup al que pertany o sol anar, manté enemistat històrica amb el grup de la víctima o víctimes.
2. Ideologia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nega, qüestiona o justifica, fets històrics de crims de lesa humanitat comesos per dictadures o règims polítics de qualsevol ideologia en moments concrets. 2. Creu que no van existir els camps d'extermini a Europa perquè no hi ha proves contundents que ho demostrin.

Tipus d'indicador**Indicadors de polarització**

3. Justifica que és normal que qui guanya la guerra reescriu la història, creu que no està ben explicat les filosofies que defensa.
4. Critica el sistema capitalista que oprimeix especialment al seu grup o afins o a la societat en general.
5. Té el convenciment que la burgesia i l'estat són el mal del poble i creu que mitjançant la lluita activa, de qualsevol forma, es poden canviar les coses.
6. Sent molt odi o antipatia per les Forces i Cossos de Seguretat. Veu en ells l'enemic i se n'alegra de la mort o accident d'un d'ells de forma pública.
7. A la seva firma estampada del Document Nacional d'Identitat, amb la roba o altres elements quotidians apareixen els acrònims A.C.A.B., A.M.A.B. o 1.3.1.2.

3. Simbologia

1. Exteriorització de simbologia relacionada amb la política o la ideologia de caire extremista.
2. Exteriorització de simbologia relacionada amb l'odi, la violència, intolerància o xenofòbia.
3. Treu importància a la simbologia utilitzada i pensa que es fa un gra massa. S'entreu un discurs victimista.
4. Justifica l'ús d'aquests símbols com una forma de provocació a qualsevol persona.
5. Justifica la percepció o interpretació errònia per part dels altres dels símbols que utilitza o admira, atorgant-los un passat històric anterior a "aquest malentès".

4. Verbalització

1. Discurs de violència, intimidació, intolerància, racisme, xenofòbia o odi al diferent. Ha preferit expressions típiques relacionades amb el discurs de l'odi.
2. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que es membre actiu del grup. O que acudeix habitualment a les reunions del grup. O que té un càrrec al grup. O que té veu i vot al grup.
3. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que coneix o li arriba informació sobre l'actualitat del grup i les seves activitats.
4. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que confecciona i distribueix material relacionat amb el grup al que pertany.
5. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que el darrer any ha comprat una o varies vegades material específic del grup al que pertany per qualsevol mitjà.
6. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que de forma habitual fa expressions o comentaris racistes, xenòfobs o homòfobs.
7. Arrel d'un fet personal, familiar o social, (Per exemple la opinió violenta o d'odi sobre una persona o col·lectiu envers un succés determinat, com uns atemptats, una intervenció militar a tercers països) realitza verbalitzacions o actituds de caràcter extremista.

5. Accions polítiques

1. Ha assistit assíduament a manifestacions de caire polític i social en defensa dels drets del seu grup o per denunciar conductes de col·lectius o grups minoritaris ètnics, racials, religiosos, d'orientació o identitat sexual, amb discurs polític o ideològic antagònic o contrari.
2. Anualment va a una o dues concentracions d'aquest caràcter polític i social a poblacions diferents a la seva, en qualsevol punt de la geografia nacional o inclús a l'estranger.
3. Col·labora activament (mobilitzacions, recollida de diners...) en campanyes de suport a "presos polítics".
4. Realitza l'enganxada de cartells, adhesius o grafitis a les parets o resta de mobiliari amb símbols, dibuixos, acrònims o altres caràcters propis de GUV.

6. Accions violentes

1. Antecedents policials, judicials o penitenciaris relacionats amb delictes d'odi i violència.
2. Actes o manifestacions fets de forma oberta de discriminació i odi de manera gratuïta o sense motiu aparent.
3. Actes, manifestacions o fets de forma oberta de discriminació i odi. La víctima pertany a un col·lectiu o grup minoritari de tipus ètnic, racial, religiós, d'orientació o identitat sexual, amb discurs polític o ideològic antagònic o contrari.
4. Ha utilitzat o exhibit armes en les accions violentes o agressions físiques o verbals (amenaces o provocacions).
5. Ha realitzat atacs a persones o mobiliari amb motiu d'un esdeveniment, una data especial, una hora concreta o un espai amb un significat simbòlic especial per l'agressor o la víctima.
6. Es realitzen accions amb la finalitat de sostreure un objecte simbòlic del rival a mode de trofeu.
7. Ha posseït o posseeix armes blanques o de foc (pistoles de foc o detonadores, esprais, defenses elèctriques, botes amb puntera de ferro, cinturons emplomats, navalles...).
8. Arrel d'un fet personal, familiar o social, (Per exemple la opinió violenta o d'odi sobre una persona o col·lectiu envers un succés determinat, com uns atemptats, una intervenció militar a tercers països) realitza accions violentes contra les persones o les coses.

7. Vestimenta

1. Confecciona, distribueix o porta marxandatge creat o xerografiat de manera expressa. Aquests són símbols, acrònims, guarismes o dibuixos que l'identifiquen com a membre o simpatitzant d'una ideologia violenta, d'un GUV, grup hooligan, grup musical polititzat violent, o altres trets d'ídèntica analogia GUV.
2. Vesteix roba de marques característiques d'aquests grups, que no es poden adquirir en comerços habituals. Aquests són símbols, acrònims, guarismes o dibuixos que l'identifiquen com a membre o simpatitzant d'una ideologia violenta, d'un GUV, grup hooligan, grup musical polititzat violent, o altres trets d'ídèntica analogia dels GUV.
3. Vesteix roba de marques utilitzades pels GUV (estigmatitzades socialment per relacionar-les amb aquests grups) i que es poden adquirir en els comerços habituals.
4. Vesteix roba de marques comuns (no estigmatitzades) que corresponen amb l'estètica del grup i que es poden adquirir en els comerços habituals. La finalitat és aconseguir una estètica que s'assimila als GUV.

8. Tatuatges

1. Porta tatuatges visibles o no visibles relacionats amb el grup al que pertany o té simpatia. Especial incidència en el cas d'ésser menor d'edat.
2. Porta tatuatges visibles o no que pertanyen a un estil de vida violent i se'ls ha fet el darrer any. Especial incidència en el cas d'ésser menor d'edat.
3. Porta tatuatges en llocs visibles del cos o no visibles, relacionats amb el grup al que pertany o simpatitza, realitzats els últims cinc anys. Especial incidència en el cas d'ésser menor d'edat.
4. Porta tatuatges, visibles o no, relacionats a un estil de vida violent, realitzats els cinc últims anys. Especial incidència en el cas d'ésser menor d'edat.
5. Porta tatuatges en llocs visibles del cos, o en llocs no visibles del cos, relacionats amb el grup al que pertany o simpatitza, realitzats fa més de cinc anys. Manifesta que no se l'esborra perquè no li molesta el que pensi la gent. Especial incidència en el cas d'ésser menor d'edat.

9. Literatura

1. Llegeix, escriu, difon o pot accedir a llibres catalogats com d'influència extremista.
2. Llegeix, escriu, difon o pot accedir a llibres sobre revisionisme històric.
3. Llegeix, escriu, difon o pot accedir a llibres editats per grups d'ideologia afins, per exemple sobre revisionisme històric o negacionistes.
4. Llegeix, escriu, difon o pot accedir a manuals de combat per als GUV.
5. Llegeix, escriu, difon o pot accedir a manuals militars, on s'expliquen tàctiques de combat de qualsevol mena.
6. Llegeix o accedeix a manuals de grups antagònics, sobretot aquells que parlen de tàctiques de qualsevol mena.
7. Llegeix o accedeix a manuals o revistes d'etologia gihadista, sobretot aquells que parlen de tàctiques de qualsevol mena.

10. Música

1. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, haver assistit en els darrers anys a concerts de música relacionada amb la ideologia o estètica del GUV.
2. És o ha sigut cantant o músic d'un grup musical els últims anys relacionat amb el grup al que pertany.
3. Difon, escolta o acumula música relacionada amb els GUV.

11. Esports

1. Practica esports de lluita o altre tipus d'activitats esportives a través de gimnasos o locals d'aquests grups, o a casa seva.
2. Manifesta que no es membre del grup però va assíduament a entrenar o a veure com entrenen en aquests espais.
3. Es desplaça sol o en grup a veure campionats esportius que promocionen els GUV.
4. Practica esports de lluita a gimnasos de la ciutat que estan especialitzats en aquestes disciplines. Sols anar amb gent del grup i es relacionen poc amb els altres clients i no participen en trobades informals fora del gimnàs amb aquests.
5. Practica esports de lluita a gimnasos de la ciutat que estan especialitzats en aquestes disciplines. Va sense gent del grup amb el que s'identifica i no acostuma a anar a trobades informals fora del gimnàs amb aquests.

12. Presència al futbol

1. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que ha participat en baralles de forma activa contra grups ultra o hooligan rivals dins o fora de l'estadi o instal·lacions esportives.
2. Ha tingut problemes d'accés als estadis de futbol o instal·lacions esportives en els últims anys degut a sancions de la llei d'esports o per comportament inadequat.
3. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, assistir regularment al camp de futbol (de qualsevol divisió) per participar juntament amb altres membres del grup en l'animació des de la grada.
4. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que realitza tasques pròpies dels grups hooligans o ultres.
5. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que no és un membre, però que és relaciona o acompanya de forma habitual als membres hooligan o ultra a les grades de animació.

13. Xarxes socials

1. Té antecedents policials, penals o penitenciaris per l'ús violent a través de les xarxes socials.
2. Manifesta, o es conegut per altres mitjans, que participa activament en xarxes socials defensant el seu ideari, discutint o amenaçant altres usuaris de la xarxa.
3. A les xarxes té un perfil únic on barreja la seva filosofia o creences amb la seva

intimitat personal o familiar. O utilitza varis perfils socials diferents però amb la finalitat de transmetre la seva filosofia o creences.

4. Ha publicat a les xarxes socials amenaces, insults o pensaments violents, especialment sobre funcionaris policials o figures que representen l'autoritat o l'Estat.
5. Ha publicat informació personal (fotografies, adreces, etc.) de persones (no de personatges públics, sinó de persones anònimes) que qualifica d'enemics. Encara que no manifesti la finalitat o el perquè d'aquestes accions.

14. Centres d'internament de seguretat. Indicador complementari.

1. No voler compartir cel.la o habitació amb una persona que considera de forma oberta com a un ésser inferior o pel fet de ser membre d'un col·lectiu vulnerable de pateix violència o discriminació per part del GUV. O perquè és membre d'un grup rival o d'ideologia antagònica.
2. Realitzar actes delictius o infraccions administratives dins de les presons o centres de menors, quan queda acreditat que pertany de forma activa a un GUV que opera dins d'aquests centres de seguretat. Encara que l'intern negui la connexió del fet amb el grup.
3. Que ha enviat o rebut instruccions per a realitzar fets delictius o infraccions administratives.
4. Que ha participat en fets delictius o infraccions administratives, encara que no quedi clar la seva pertinença. Però si que compleix varis indicadors de polarització essencials o necessaris principalment.
5. Comença a exhibir una simbologia típica dels GUV que anteriorment no acostumava a portar. O ha exhibit una simbologia dels GUV que no acostumava a portar quan ha realitzat actes delictius o infraccions administratives dins dels centres d'internament de seguretat.
6. Posseir dins l'habitació o cel.la propaganda, pancartes, banderoles o material considerat expressió de l'odi o la violència que exhibeix a mode de decoració.
7. Ha atacat a persones identificades com a víctimes habituals dels crims de l'odi, i no es constata que sigui per motius relacionats amb deutes.
8. Comença a fer proselitisme d'ideals típics dels GUV. O intenta persistentment formar grups d'estètica relacionada amb els GUV dins els centres d'internament de seguretat. O no es barreja amb interns d'un altra estètica o tendència i queda clar el perjudici.
9. Acostuma a quedar amb interns de diferents mòduls en espais on es realitzen activitats comunes: poliesportiu, teatre, escola... I realitzen reunions mes o menys informals, deixant de banda l'activitat per la qual estan inscrits. La característica que els uneix conté indicadors dels GUV.
10. Rep o envia correspondència d'associacions o altres organitzacions relacionades amb els GUV. Rep revistes o fanzins d'ideologia dels GUV. Manté correspondència amb persones que estan categoritzades com a membres de GUV. Als sobres de la correspondència anota frases típiques d'ideologia extremista, o fica símbols, guarismes, acrònims relacionats amb els estudiats al manual.
11. Els comunicants que venen al centre a comunicar amb l'intern porten estètica que pot indicar que són membres, o de l'àrea d'influència dels GUV. Es realitza algun tipus de concentració (com a manifestacions) davant del centre, de gent amb estètica que pot indicar que són membres, o de l'àrea d'influència dels GUV.
12. Demanen dieta vegetariana en el cas dels membres nacionalsocialistes o relacionats amb el moviment Straight Edge.
13. En funció del següent calendari, hi ha canvis de comportament, de vestimenta o de qualsevol tipus en relació amb la normalitat del dia a dia de l'intern.

Tipus d'indicador***Indicadors de polarització***

- 06 de gener. Dia dels reis mags. Celebració mundial dels Latin Kings.
- 21 de març. Festa del dia 81. Hell's Angels (H=8 A=1).
- 30 de març. El crit Ñeta. Celebració mundial dels APDCÑ.
- 20 d'abril i 30 d'abril. Commemoració del naixement i mort del dictador Adolf Hitler. Moviment NS.
- 01 de maig. El dia internacional del treballador. Relacionat amb moviments ideològics.
- 08 de maig. El dia de la victòria contra les tropes nazis. Relacionat amb moviments ideològics.
- 19 de juliol. El dia de la revolució de Rojava. Moviments ultraesquerra.
- 17 d'agost. Commemoració de la mort de Rudolf Hess a la presó de Spandau (Berlín). Moviment NS.
- 12 d'octubre. Dia de la hispanitat. Relacionat amb grups ideològics.
- 06 al 08 de novembre. Commemoració de la revolució russa. Al calendari julià seria el 25 d'octubre de 1917. Moviment comunista.
- 20 de novembre. Commemoració de la mort del dictador Franco. Relacionat amb grups ideològics.
- 13 de desembre. El dia contra la repressió policial (13.12). Relacionat amb grups hooligans.

8. Conclusions i recomanacions

Una de les finalitats d'aquest manual és progressar en un futur en l'efectivitat de la taula d'indicadors de polarització i la seva incorporació com a element d'identificació i perfilació. Utilitzant aquest manual és possible detectar i identificar sense cap gènere de dubte simbologia violenta i discurs d'odi.

Els indicadors proposats al manual intenten donar un grau d'aproximació bastant fiable sobre la radicalització o polarització d'una persona avaluada amb els ítems aquí proposats. És per això que amb la inestimable col·laboració del Sr. Carles Serres Merino, funcionari del Departament de Justícia de la Generalitat, estem desenvolupant una eina informàtica per a poder mesurar i ponderar els indicadors, i així establir un mètode que sigui mecanitzat i d'utilització senzilla.

És important poder conscienciar als equips tècnics que tracten les conductes dels joves, de la importància d'incloure aquesta eina a les seves anàlisis, per a poder fer programes de tractament més adequats en funció de la pertinença, polarització o intent de desvinculació d'aquell jove amb el GUV.

La intenció és crear unes pautes objectives, basades en els indicadors de polarització, per poder identificar els diferents membres de GUV. Que els professionals que treballen amb aquestes persones, puguin entendre les cosmovisions i prioritats on justifiquen els discursos d'odi.

1. Podem extreure de l'anàlisi d'aquests tipus d'organitzacions en que són molt semblants en molts aspectes, i en els grups de vessant polític la ideologia és veritablement la que marca la diferència. Pot ser, la majoria d'aquests pensaments o filosofies i organitzacions descrites, entren dins dels límits de la llibertat d'expressió, però com torno a recalcar, el debat d'aquest manual no és sobre la legalitat o il·legalitat d'accions o comentaris concrets. Anem observant en diferents blocs i apartats, veritables indicadors de radicalització que poden influir en una persona jove. On internament aquesta, pot estar decidint si passar a cometre accions que comporten violència i actes punitius, en nom d'una causa sigui del tipus que sigui.

2. És molt habitual en aquests moviments, trobar faccions fanatitzades o anomenats *nuclis durs*. Solen ser coneguts com a membres que a part d'estar implicats en la causa, són agressius i perillosos, on alguns d'ells tenen antecedents policials i judicials. Són persones a les quals no es pot discutir ni accepten diferències de criteri intern, amb el que són temudes dins el mateix grup. Solen participar en accions violentes i solen exercir la seguretat en actes i manifestacions al carrer.
3. Un agent radicalitzador o dinamitzador, sols ser una persona amb cert carisma i amb dots per a poder detectar persones vulnerables, que tenen baixa autoestima, problemes d'autocontrol, o un nivell intel·lectual per sota de la mitjana, i a més a més que siguin suggestionables. Els ha d'oferir un espai on se sentiran acceptats i estimats. Si aconsegueix que tinguin aquests sentiments i aquesta identitat, serà molt difícil poder-los desradicalitzar. També trobarem persones que de forma inconscient fan la funció d'animar, captar o radicalitzar altres persones.
4. Un perfil habitual de subjecte amb possibilitat de fanatitzar-se, és aquell jove que pateix situacions de rebuig de qualsevol mena, i que encaixa dins el perfil estètic del GUV en qüestió. La finalitat de l'agent dinamitzador és aïllar al subjecte del seu ambient, i se l'ha de guanyar a través de la raó i dels sentiments, mitjançant un discurs manipulat, tal com hem explicat. La persona ha de sentir-se acceptada i estimada pels seus nous iguals; ha de sentir que forma part d'una cosa que és més gran que ell. El jove té la sensació que el seu grup està mal vist per la resta de la societat, que els rebutja i vol eliminar; i el més important, ha de ser el seu *leitmotiv*, que l'impulsa dia a dia a acceptar tota una sèrie de situacions que impliquen violència de fons.
5. A més apropament al fanatisme, hi haurà més aïllament social. Però al mateix temps, més grau de compromís, socialitzant-se amb els extremistes, guanyant vincles afectius i apego. La desradicalització d'una persona va en funció dels vincles emocionals principalment.

6. A les jornades socials que convoquen aquests moviments, solen portar com a ponents a persones que han estat detingudes, preses, que han anat a zones de combat, líders o membres decisoris de partits polítics tant dins com fora de l'arc parlamentari, o d'associacions pro amnistia de presos, o d'altres col·lectius reivindicatius. A aquestes jornades trobarem venda de *marxandatge solidari*, i solen concloure amb concerts de música polititzada.
7. La finalitat és identificar-se amb una ideologia violenta. El jove busca un sentit a la seva vida a través d'unes idees que combinin diversos aspectes relacionats amb el victimisme, la injustícia real o percebuda, la recerca de culpables i deshumanitzar-los, concebre que la responsabilitat dels actes propis són conseqüència (i culpa) d'una causa (in)justificada per la ideologia – moviment. A l'enemic se'l cosifica, el veuen com quelcom subhumà, amb el que les emocions com l'empatia o la compassió no són necessàries amb els antagònics o enemics.
8. Identificar-se amb una ideologia violenta comporta accedir a la perillosa avantsala de l'extremisme o fanatisme violent. Només prima el pensament dicotòmic (*blanc o negre*). Aquesta agressivitat és apresada progressivament. S'instaura com a un únic discurs generant rigidesa cognitiva. La ideologia violenta provoca sobrevaloració afectiva en les creences, que viuen amb una intensitat molt elevada. No desencadena en psicopaties o altres malalties mentals de forma generalitzada, perquè els membres més fanatitzats demostren afecte entre els seus iguals. Aquest aprenentatge va relacionat amb l'assimilació del discurs manipulat, i les distorsions cognitives pròpies de cada GUV.
9. La ideologia violenta comporta anant compromentent-se amb un conjunt de rols, valors, regles, creences i normes que legitimen un discurs i uns símbols agressius. La dicotomia divideix el món entre *nosaltres i ells*. La manera més estesa d'exterioritzar (objectivar) l'agressivitat i el fanatisme és a través del símbol i la paraula.
 - L'exhibició dels símbols són principalment a través del grafit, tatuatges, emblemes, roba, colors, estètica.

- L'ús de la paraula és la narrativa del subjecte que prové de la literatura, la música polititzada, els cors o càntics als estadis i les manifestacions.

10. Seria convenient com a mesura preventiva afegir protocols específics als centres d'internament de seguretat (Centres de Menors i Centres Penitenciaris), on es tingués en compte l'estètica i simbologia que exterioritza una persona, tant quan ingressa com quan està dins, per a poder desenvolupar mesures preventives. De la mateixa manera, fer un arxiu dels tatuatges quan ingressen pel següent motiu:

- És freqüent que es realitzin tatuatges dins els centres de internament de seguretat, i això ens informará de si la persona continua als GUV i el grau d'influència d'aquests sobre determinats interns.
- Un membre actiu dels GUV sols rebutjar internament els programes de tractament principalment perquè no accepta el rol de la víctima (per exemple si ha agredit a un membre d'un altre GUV rival, si la víctima forma part d'un dels col·lectius que persegueix, etc.).

11. Els professionals en general no disposen de formació específica en aquesta matèria. Uns mínims coneixements sobre aquests aspectes ajuda a poder identificar ràpidament els aspectes intrínsecs dels GUV i de la seva relació amb els delictes d'odi.

12. La millor manera d'atallar aquest assumpte, és anar a l'arrel, i treballar amb menors que formen part d'aquests GUV i que han comès delictes d'una transcendència criminal lleu, o amb menors que se situen al voltant d'aquests GUV, però no estan plenament integrats en ells. Cada euro que inverteixi l'Estat en recursos orientats a formar a professionals i crear programes específics per desradicalitzar menors en risc, l'hi estalviarà en un futur en programes més costosos per tractar a joves o adults que hagin comès delictes típics dels GUV als quals pertanyin. I també l'hi estalviarà en la compensació a les víctimes d'aquests GUV.

Consultar la resta de capítols -Annexos i Bibliografia- a l'altre document:

9. ANNEX 1. CLASSES DE DELICTES D'ODI I ELS GUV

9.1. Formes d'entendre l'odi i aquelles més habituals en els GUV

10. ANNEX 2. MOVIMENTS IDEOLÒGICS ALS GUV

10.1. Introducció

10.2. Moviments Nacionalsocialistes

10.3. Moviments d'ultraesquerra

11. ANNEX 3. EL MOVIMENT HOOLIGAN I ULTRA

11.1. Característiques dels Grups Ultres

11.2. Característiques de l'aficionat

11.3. Les baralles concertades i la seva progressiva professionalització a Espanya

11.4. Les Russian Fight

11.5. Activisme polític a les graderies

11.6. Activitats delictives habituals dels hooligans

11.7. Tipus de grups

12. ANNEX 4. LES BANDES LLATINES

12.1. Introducció a les Bandes Llatines

12.2. Formes d'intervenir al fenomen street gang

12.3. Grups de manipulació psicològica

12.4. Com s'inicia una persona a les POL?

12.5. Els símbols a les POL

12.6. Les POL més significatives a Catalunya i Espanya

12.7. Bandes d'origen dominicà

12.8. Maras

13. ANNEX 5: EL MOVIMENT OMCG 1%

13.1. El fenomen Moto Club avui dia

13.2. El funcionament d'un Motorcycle Club (MC)

13.3. Colors del Club i el seu ús

13.4. Altres tipus d'associacions motards

13.5. Radicalització prèvia dels aspirants motards

13.6. Conclusions sobre els OMCG 1%

14. ANNEX 6: LA MÚSICA I LA RADICALITZACIÓ

- 14.1. La música com a referent en un jove
- 14.2. La música i els seus gèneres
- 14.3. Els mitjans de comunicació, els poders públics i la música
- 14.4. L'efecte de la música en les persones i el negoci empresarial
- 14.5. El mal ús o malentès del videoclip musical i de les pel·lícules
- 14.6. El naixement d'una música política moderna
- 14.7. Música de tendència d'ultraesquerra
- 14.8. Música de tendència nacionalsocialista
- 14.9. Música de tendència Street gang o POL

15. ANNEX 7. CATÀLEG DE SÍMBOLS VIOLENTS I SÍMBOLS D'ODI

- 15.1. Marcar la ciutat
- 15.2. Símbols nacionalsocialistes
- 15.3. Símbols de la ultraesquerra
- 15.4. Símbols violents

16. ANNEX 8: MARQUES DE ROBA DELS GUV

- 16.1. Marques de roba de tendència NS
- 16.2. Marques de roba de tendència ultraesquerra
- 16.3. Marques de roba utilitzada pel corrent Casual
- 16.4. Marques de roba comercial més utilitzades pels GUV

17. ANNEX 9: LLISTAT D'ACRÒNIMS DELS GUV

18. ANNEX 10: ANÀLISI CRIMINOLÒGICA DE LES SENTÈNCIES

19. BIBLIOGRAFIA

- 19.1. Documentació consultada
- 19.2. Entrevistes personals
- 19.3. Entrevistes personals consultades en fanzins i xarxes socials
- 19.4. Anàlisi de Fonts judicials
- 19.5. Fanzins, skinzines
- 19.6. Cançons i grups musicals analitzats